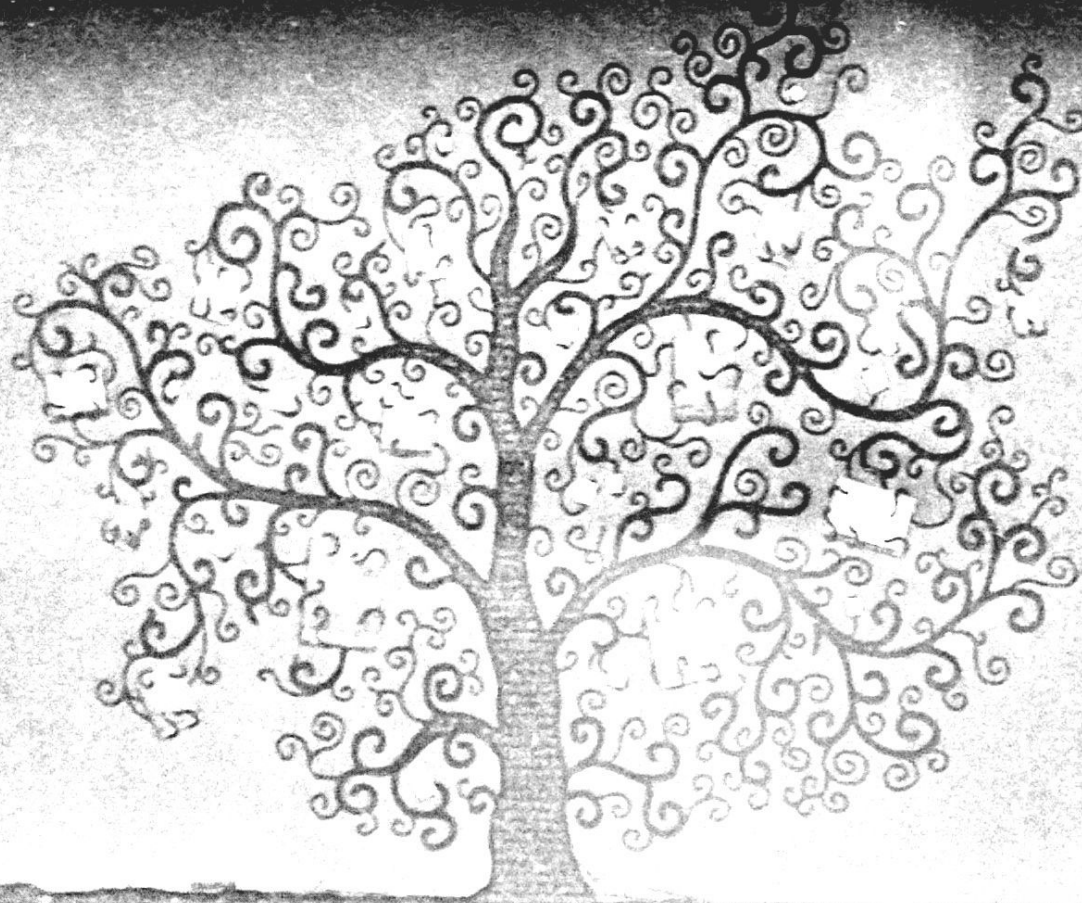

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Ικανότητες Πρωτοετών Φοιτητών Βιβλιοθηκονομίας
στην Έρευνα, Αξιολόγηση και Οργάνωση Πληροφοριών»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Περίληψη	04
Εισαγωγή	05

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Η ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

<i>1.1. Πληροφοριακή Παιδεία</i>	09
<i>1.2. Πληροφοριακή Παιδεία και ο Ρόλος του Βιβλιοθηκονόμου</i>	11
<i>1.3. Η πληροφορία και το Διαδίκτυο (Internet)</i>	13
<i>1.4. Ηθική των Πληροφοριών</i>	14
<i>1.5. Πληροφοριακή Παιδεία και Ηθική</i>	15

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΣΧΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΧΡΗΣΤΩΝ

ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

<i>2.1. Εκπαίδευση Χρηστών</i>	18
<i>2.2. Σχέση Εκπαίδευσης Χρηστών και Πληροφοριακής Παιδείας</i>	20
<i>2.3. Ο ρόλος των Βιβλιοθηκών και Βιβλιοθηκονόμων και οι Προκλήσεις</i>	22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΧΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΣΤΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

<i>3.1. Χρήση των ΗΠΠ σε βιβλιοθήκες του εξωτερικού</i>	25
<i>3.2. Χρήση των ΗΠΠ σε βιβλιοθήκες της Ελλάδας</i>	27
<i>3.3. Αποτελεσματικότητα Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών Πληροφορίας στις Ελληνικές Βιβλιοθήκες</i>	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ Google ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ

ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

31

4.1. Νέα εποχή Google και ο ρόλος των Βιβλιοθηκονόμων

32

4.2. Αντιλήψεις Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων

34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Η ΕΡΕΥΝΑ

1. Εισαγωγή

37

2. Σκοπός Διεξαγωγής της Έρευνας

37

3. Μεθοδολογία – στόχοι

38

4. Διανεμηθέν Ερωτηματολόγιο

39

5. Κριτική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων 44

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

61

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

66

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με θέμα «*Ικανότητες Πρωτοετών Φοιτητών Βιβλιοθηκονομίας στην Έρευνα, Αξιολόγηση και Οργάνωση Πληροφοριών*», αποτελείται από δύο μέρη, το γενικό (θεωρητικό) και το ερευνητικό μέρος.

Το γενικό μέρος αναπτύσσεται σε τέσσερα κεφάλαια μέσα από τα οποία παρουσιάζονται, η χρήση της πληροφορίας στο περιβάλλον της πληροφοριακής παιδείας, η σχέση εκπαίδευσης των χρηστών με την πληροφοριακή παιδεία, η χρήση των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης από τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και τέλος ποια είναι η επίδραση του Google στην παροχή υπηρεσιών των βιβλιοθηκών.

Η έρευνα που διεξήχθη στα πλαίσια αυτής της εκπόνησης, έχει ως σκοπό τη διερεύνηση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων των πρωτοετών φοιτητών του τμήματος βιβλιοθηκονομίας στον τομέα της έρευνας, και της οργάνωσης των διαφόρων πληροφοριών.

Η μελέτη και η περιγραφή των στοιχείων που προκύπτουν από την ανάλυση προσφέρουν στον ερευνητή τη δυνατότητα να καταλήξει στα πορίσματα της έρευνας. Γίνεται ορθή καταγραφή των δεδομένων με ακρίβεια και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα.

Στη συνέχεια ακολουθεί συζήτηση επί των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από την ανάλυση των δεδομένων της έρευνας καθώς και προτάσεις για περαιτέρω έρευνες και ενέργειες.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η βιβλιοθηκονομία και επιστήμη της πληροφόρησης (ΒΕΠ), ή απλούστερα βιβλιοθηκονομία, είναι η επιστήμη με στόχο την οργάνωση της γνώσης και των πληροφοριών, με τέτοιο τρόπο ώστε να γίνεται όσο το δυνατό πιο εύκολη η πρόσβαση από τους χρήστες. Θα μπορούσε να θεωρηθεί διεπιστημονικό αντικείμενο, αφού συχνά παρουσιάζει επικάλυψη με άλλους τομείς, όπως την πληροφορική και διάφορες κοινωνικές επιστήμες (wikipedia.org).

Το κύριο πεδίο εφαρμογής της ΒΕΠ είναι οι βιβλιοθήκες και άλλα κέντρα πληροφόρησης, με αποτέλεσμα η ΒΕΠ να τείνει να ταυτίζεται με την οργάνωση και λειτουργία των βιβλιοθηκών. Εξαιτίας αυτής της ταύτισης, αλλά και χάριν οικονομίας του λόγου, συνηθίζεται ο μονολεκτικός όρος «βιβλιοθηκονομία». Η ΒΕΠ αξιοποιεί τις αρχές της επιστήμης πληροφορίας, η οποία όμως μπορεί να θεωρηθεί ευρύτερο επιστημονικό πεδίο. Κατ' άλλους, η ΒΕΠ αποτελεί σύνθεση της βιβλιοθηκονομίας και της επιστήμης πληροφορίας.

Ο όρος βιβλιοθηκονομία πρωτοεμφανίστηκε στα αγγλικά, στο βιβλίο του Lee Pierce Butler με τίτλο *An introduction to library science* (1933), αν και ως επιστήμη άρχισε να αναπτύσσεται περί τα τέλη του 19ου αιώνα στις ΗΠΑ. Στα αγγλικά γίνεται διάκριση μεταξύ των όρων «library science» και «librarianship», με το πρώτο να αναφέρεται στο επιστημονικό αντικείμενο και το δεύτερο στην πρακτική εφαρμογή της βιβλιοθηκονομίας. Σε επίπεδο ορολογίας, αυτή η διάκριση δεν γίνεται στην ελληνική γλώσσα.

Με την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών πληροφόρησης (ηλεκτρονικοί υπολογιστές, διαδίκτυο, κλπ) η ΒΕΠ πήρε νέες διαστάσεις, αρχικά με την οργάνωση σε ηλεκτρονικό περιβάλλον των πληροφοριών που αφορούν τις πληροφοριακές πηγές (δημιουργία ηλεκτρονικών καταλόγων) και αργότερα με την ψηφιοποίηση των ίδιων των πηγών ή την απευθείας δημιουργία τους σε ηλεκτρονική μορφή (ηλεκτρονικά βιβλία και περιοδικά, βάσεις δεδομένων, ιστοσελίδες, κ.ά.).

Παρόλο που πολύς κόσμος ταυτίζει τη βιβλιοθηκονομία με την καταλογογράφηση βιβλίων, εντούτοις η τελευταία είναι μόνο ένα από τα πολλά θέματα (ή λειτουργίες) με τα οποία καταπιάνεται η βιβλιοθηκονομία. Οι τομείς στους οποίους η βιβλιοθηκονομία διεξάγει την έρευνά της περιλαμβάνουν τη

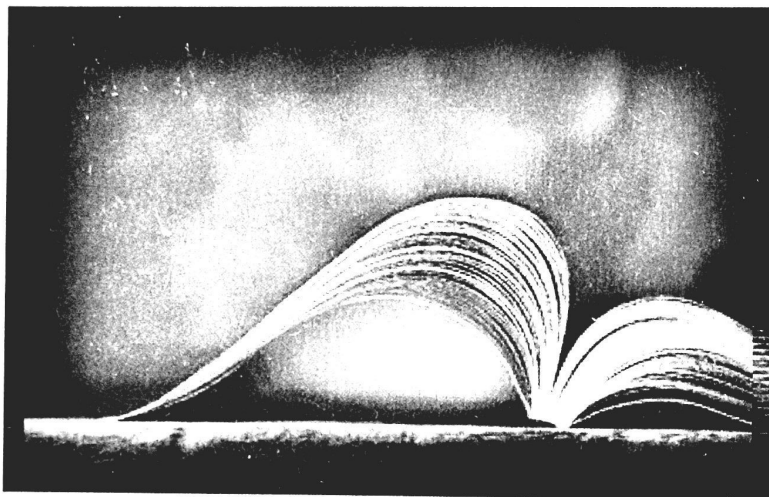
διαχείριση γνώσης, τη δόμηση των πληροφοριών, συστήματα και υπηρεσίες πληροφοριών, σχέσεις χρήστη και πληροφορίας, και ανάκτηση πληροφοριών. Πτυχές της βιβλιοθηκονομίας που αφορούν την πιο πρακτική λειτουργία των βιβλιοθηκών περιλαμβάνουν την εξυπηρέτηση και εκπαίδευση χρηστών, τις προσκτήσεις και την ανάπτυξη συλλογής, τη συντήρηση υλικού, την ανάπτυξη υπηρεσιών μέσω του Διαδικτύου, και βέβαια την καταλογογράφηση. Ο διαχωρισμός ανάμεσα στις θεωρητικές και πρακτικές πτυχές της βιβλιοθηκονομίας συνήθως δεν είναι εφικτός.

Τα άτομα που έχουν σπουδές στη βιβλιοθηκονομία και επιστήμη της πληροφόρησης είναι συνήθως βιβλιοθηκονόμοι, αλλά μπορούν επίσης να είναι αρχειονόμοι. Αυτό εξαρτάται από τις ειδικότητες που προσφέρουν τα πανεπιστήμια όπου μπορεί κάποιος να σπουδάσει ΒΕΠ. Συχνά οι σπουδαστές παίρνουν μια κατεύθυνση προς συγκεκριμένο τύπο βιβλιοθήκης ή κέντρου πληροφόρησης (π.χ. ακαδημαϊκές ή δημόσιες βιβλιοθήκες, αρχεία, μουσεία, κ.τ.λ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Η ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Η Πληροφοριακή Παιδεία ως σημαντικό κομμάτι της Δια Βίου Μάθησης και ως βασικό ανθρώπινο δικαίωμα στον ψηφιακό κόσμο συμβάλει καθοριστικά στην κοινωνική ένταξη όλων των ατόμων και κοινοτήτων.

Αποτελεί το κλειδί για την πραγμάτωση και επέκταση της κοινωνίας της γνώσης ώστε όλοι, ανεξαιρέτως, οι πολίτες να αναπτύσσουν με ικανοποιητικό τρόπο την μαθησιακή ικανότητα στην διάρκεια του βίου τους. Η ικανότητα να αναγνωρίζει κανείς την ανάγκη πληροφόρησής του, να εντοπίζει, να αποτιμά και να χρησιμοποιεί αποτελεσματικά την απαραίτητη πληροφορία είναι απαραίτητη στην σημερινή εποχή που χαρακτηρίζεται από τις ραγδαίες αλλαγές που απορρέουν από την εξέλιξη των τεχνολογικών μέσων.

Στο περιβάλλον των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας η μάθηση του τρόπου που μαθαίνουμε, η προσαρμογή στην αλλαγή και η κατανόηση του πλήθους των πληροφοριών είναι δεξιότητες που πρέπει να αποκτήσουν όλοι.

Ιδιαίτερα σημαντικός αναδεικνύεται ο ρόλος των βιβλιοθηκών μέσα από την εκπόνηση και την υλοποίηση προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας προς τους χρήστες που εξυπηρετούν ώστε να εκμεταλλεύονται αποτελεσματικά και αποδοτικά την πληθώρα των πληροφοριών που είναι διαθέσιμη.

Κάθε τι νέο που έρχεται στο προσκήνιο φέρνει μαζί του προβληματισμούς, πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα, δυσκολίες, ενδοιασμούς. Το ίδιο συμβαίνει και με την Πληροφοριακή Παιδεία που για την ελληνική εκπαιδευτική και ακαδημαϊκή πραγματικότητα είναι κάτι καινούργιο. Για την σωστή αξιολόγηση της και την αξιοποίηση της είναι απαραίτητη η αναγνώριση της σημασίας της. Αυτό το βήμα θα ανοίξει νέους δρόμους και ορίζοντες βοηθώντας αποτελεσματικά όλους όσους θέλουν να επωφεληθούν από αυτά που προσφέρει η Πληροφοριακή Παιδεία. Αποτελεί το βασικό κλειδί της Δια Βίου Εκπαίδευσης, μιας διαδικασίας η οποία είναι χρήσιμη για όλους τους πολίτες οι οποίοι θέλουν να παραμείνουν ενεργά μέλη της κοινωνίας ακολουθώντας από κοντά όλες τις εξελίξεις που δημιουργούνται από την συνεχώς εξελισσόμενη τεχνολογία και εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα.

Ο βασικός σκοπός της Πληροφοριακής Παιδείας είναι να δίνει την δυνατότητα στον καθένα να αναγνωρίζει την ανάγκη της πληροφόρησης του και να χρησιμοποιεί αποτελεσματικά την απαραίτητη πληροφορία. Όμως σημαντικός είναι και ο τρόπος χρήσης της κάθε πληροφορίας. Πρέπει να υπάρχει ένα πλαίσιο χρήσης που θα θέτει περιορισμούς και προϋποθέσεις. Αυτό το πλαίσιο θα τεθεί από την ηθική, η οποία είναι απαραίτητο να ενσωματωθεί στην διδασκαλία της Πληροφοριακής Παιδείας. Από την χρήση της πληροφορίας προκύπτουν ζητήματα ηθικής τα οποία πρέπει να επιλύονται με τον σωστότερο τρόπο. Οι αρμοδιότεροι για την επίλυση των προβλημάτων είναι οι επιστήμονες της πληροφόρησης. Όμως και αυτοί με την σειρά τους χρειάζονται εκπαίδευση για να μπορούν να ανταπεξέρχονται σε καταστάσεις οι οποίες αφορούν την ηθική ή μη χρήση της πληροφορίας.

1.1. Πληροφοριακή Παιδεία

Οι πρώτες διατυπώσεις για την Πληροφοριακή Παιδεία έχουν την αφετηρία τους το 1974 όταν ο Zarkowski ανέδειξε την μεγάλη επίδραση και την αποτελεσματική χρήση της πληροφορίας μέσα σε ένα εργασιακό περιβάλλον. Το 1979 ο Taylor προεκτείνοντας την παραπάνω θεώρηση την ενέταξε στον κόσμο των βιβλιοθηκών αναγνωρίζοντας, με την σειρά του, τον σημαντικό ρόλο της πληροφορίας στην λύση των προβλημάτων προχώρησε στην διατύπωση της ανάγκης ύπαρξης στρατηγικών απόκτησης της πληροφορίας.

Η Πληροφοριακή Παιδεία (Information Literacy) πρωτοεμφανίζεται και καθιερώνεται σαν όρος το 1989 ως «η ικανότητα να αναγνωρίζει κανείς την ανάγκη πληροφόρησης του, να εντοπίζει, να αποτιμά και να χρησιμοποιεί αποτελεσματικά την απαραίτητη πληροφορία.

Το 2000 η Association of College and Research Libraries (ACRL) υιοθετεί τον ορισμό της American Library Association και δημοσιεύει τα πρότυπα δεξιοτήτων Πληροφοριακής Παιδείας στην Ανώτατη Εκπαίδευση για την προώθηση και χρήση τους στα προγράμματα εκπαίδευσης. Σύμφωνα με αυτά ένα άτομο με Πληροφοριακή Παιδεία είναι ικανό να:

- Να προσδιορίζει την έκταση της απαιτούμενης πληροφόρησης
- Έχει πρόσβαση στην απαιτούμενη πληροφόρηση αποτελεσματικά και ικανοποιητικά
- Αποτιμά την πληροφόρηση και τις πηγές της με κριτικό πνεύμα
- Ενσωματώνει επιλεγμένη πληροφόρηση στη γνωστική βάση του φοιτητή
- Χρησιμοποιεί την πληροφόρηση αποτελεσματικά για να επιτελέσει έναν συγκεκριμένο σκοπό
- Κατανοεί τα οικονομικά, νομικά και κοινωνικά θέματα που περιβάλλουν την χρήση της πληροφόρησης
- Έχει πρόσβαση και χρησιμοποιεί την πληροφόρηση ηθικά και νόμιμα

Σύμφωνα με το Ινστιτούτο των Επαγγελματιών των Βιβλιοθηκών και της Πληροφόρησης (CILIP) είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε πότε και γιατί χρειαζόμαστε την πληροφορία, πού να την βρούμε και πώς να την αξιολογήσουμε, να την χρησιμοποιήσουμε και να την κοινοποιήσουμε με ορθό και ηθικό τρόπο.

Για να συμβεί αυτό είναι απαραίτητη η κατανόηση των παρακάτω:

- Ανάγκες για πληροφορία
- Διαθέσιμοι πόροι
- Τρόπος εύρεσης της πληροφορίας
- Ανάγκη αξιολόγησης των αποτελεσμάτων
- Η διαδικασία αξιολόγησης των αποτελεσμάτων
- Η ηθική και η ευθύνη στην χρήση
- Η κοινοποίηση και η διάδοση των αποτελεσμάτων
- Ο τρόπος χειρισμού των ευρημάτων

Η Πληροφοριακή Παιδεία ως βασικός πυρήνας της Δια Βίου Μάθησης και ως βασικό ανθρώπινο δικαίωμα στον ψηφιακό κόσμο συμβάλει καθοριστικά στην κοινωνική ένταξη όλων των ατόμων και κοινοτήτων.

Αποτελεί το κλειδί για την πραγμάτωση και επέκταση της κοινωνίας της γνώσης ώστε όλοι, ανεξαιρέτως, οι πολίτες να αναπτύσσουν με ικανοποιητικό τρόπο την μαθησιακή ικανότητα στην διάρκεια του βίου τους.

Στο περιβάλλον των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας η μάθηση του τρόπου που μαθαίνουμε, η προσαρμογή στην αλλαγή και η κατανόηση του πλήθους των πληροφοριών είναι δεξιότητες που πρέπει να αποκτήσουν όλοι. Ιδιαίτερα σημαντικός αναδεικνύεται ο ρόλος των βιβλιοθηκών μέσα από την εκπόνηση και την υλοποίηση προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας προς τους χρήστες που εξυπηρετούν ώστε να εκμεταλλεύονται αποτελεσματικά και αποδοτικά την πληθώρα των πληροφοριών που είναι διαθέσιμη.

Η πληροφοριακή παιδεία περικλείει πιο πολλά από καλή συμπεριφορά αναζήτησης πληροφορήσης. Ενσωματώνει τις ικανότητες να αναγνωρίζει πότε χρειάζεται η πληροφορία και τότε να εκφραστούν ερωτήματα σχεδιασμένα για να την συλλέξουν,

- Για την αντιμετώπιση των πρακτικών προβλημάτων
- Για την εφαρμογή στην πράξη των επιστημονικών και τεχνολογικών ανακαλύψεων
- Για την περαιτέρω πρόοδο της επιστήμης και της τεχνολογίας
- Για την εκπαίδευση, σε οποιοδήποτε επίπεδο ή μορφή της

1.2. Πληροφοριακή Παιδεία και ο Ρόλος του Βιβλιοθηκονόμου

Η Πληροφοριακή Παιδεία αποτελεί βασική δεξιότητα που πρέπει να αναπτύσσεται από όλους τους πολίτες. Οι βιβλιοθηκονόμοι πρέπει να συμμετέχουν στην ανάπτυξη της Πληροφοριακής Παιδείας βοηθώντας τους χρήστες στην κατάλληλη χρήση και αξιοποίηση της πληροφορίας συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην μείωση του χάσματος ανάμεσα στους πληροφοριακά φτωχούς και πληροφοριακά πλούσιους.

Οι βιβλιοθηκονόμοι απαιτείται να αποκτήσουν γνώσεις σε αντικείμενα όπως θεωρίες μάθησης, τεχνικές διδασκαλίας και μεθόδους μεταφοράς της γνώσης που μπορούν να αποκτηθούν μέσα από ποικίλες μορφές εκπαίδευσης που δεν παρέχονται σήμερα και που θα δώσουν την δυνατότητα στους ανάδειξης της συμβολής των βιβλιοθηκονόμων στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Είναι αναγκαία η εξοικείωση με τις πληροφοριακές ανάγκες των ατόμων που θα εκπαιδεύσουν οι οποίες μπορεί να είναι πολύ διαφορετικές και πολύ εξειδικευμένες. Οι βιβλιοθηκονόμοι για να είναι σε θέση να διδάξουν τους χρήστες τους πρέπει:

- Να μάθουν τι αποτελεί πληροφοριακή παιδεία και τι δεξιότητες κριτικής σκέψης
- Να κατανοήσουν τις θεωρίες μάθησης και κινήτρων
- Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν διάφορες τεχνικές διδασκαλίας.

Ιδιαίτερα σημαντική καθίσταται η συνεργασία μεταξύ του εκπαιδευτικού προσωπικού που γνωρίζει το επιστημονικό αντικείμενο και των βιβλιοθηκονόμων που είναι γνώστες των ηλεκτρονικών και μη πηγών. Μόνο αυτή μπορεί να φέρει τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα και να συμβάλει στην εδραίωση σχέσεων εμπιστοσύνης που θα οδηγήσει στην ανάπτυξη αποτελεσματικών προγραμμάτων Πληροφοριακής Εκπαίδευσης.

Οι βιβλιοθήκες λειτουργώντας σαν σημεία πρόσβασης σε σημαντικές πληροφορίες αποτελούν την καλύτερη πηγή της Δια Βίου Μάθησης καθώς παρέχουν την απαραίτητη γνώση για την αποτελεσματική χρήση των πηγών που

διαθέτουν και αποτελούν την καλύτερη άμυνα εναντίον των μηχανισμών ελέγχου της πληροφορίας.

Το δικαίωμα πληροφόρησης στο σωστό άτομο την κατάλληλη στιγμή είναι το κλειδί της επιτυχίας για κάθε οργανισμό. Οι βιβλιοθήκες πρέπει να απασχολούν κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό με τις απαραίτητες γνώσεις για να εντοπίσει, να ανακτήσει και να αξιοποιήσει πληροφορίες με σκοπό να:

- Επιτρέπει την εύκολη πρόσβαση σε όλες τις μορφές πληροφοριών
- Εντοπίζει και να προσφέρει τις πιο ενδιαφέρουσες από αυτές
- Οργανώνει τις πληροφορίες με προσιτό και φιλικό τρόπο προς τον χρήστη
- Να πρωτοστατεί στην αύξηση των επιπέδων αλφαριθμητισμού στον οργανισμό

1.3. Η πληροφορία και το Διαδίκτυο (Internet)

« Η πληροφορία δεν είναι κάποιο καινούργιο θέμα – είναι τόσο παλιό όσο οι λόφοι και τα βουνά. Η αξία της πληροφορίας είναι που αυξάνεται καθώς γίνεται ψηφιακή, και έτσι προσβάσιμη από πολλούς και πολύτιμη» (Richard W. 1997 σελ.47).

Με τον όρο πληροφορία περιγράφουμε οποιαδήποτε μορφή δεδομένων διακινείται μέσα στο Διαδίκτυο. Αυτή η μορφή μπορεί να είναι κείμενο ή κάποιο άλλο οπτικοακουστικό υλικό. Ως πληροφορία μπορούν να θεωρηθούν και τα δεδομένα τα οποία απευθύνονται σε πολλούς όπως επίσης και ένα ηλεκτρονικό μήνυμα. Στο διαδίκτυο οι διάφορες μορφές πληροφορίας προσφέρονται από το μέσο σε όλους τους πολίτες του κόσμου ανεξάρτητα από την γεωγραφική τους θέση.

Υπάρχουν τέσσερις νόμοι που περιγράφουν την εντροπία της πληροφορίας. Εντροπία ονομάζεται η τάση της πληροφορίας να μεγαλώνει, να εξαπλώνεται και να γίνεται όλο και περισσότερο πολύπλοκη.

Παρακάτω αναφέρονται αυτοί οι νόμοι:

- Καθώς η πληροφορία περνάει από το ένα άτομο στο άλλο, πολλαπλασιάζεται, δημιουργεί παραπροϊόντα πληροφορίας. Δηλαδή παράγεται μια αυξανόμενη, ασταμάτητη έκρηξη πληροφορίας.

- Το μέγεθος της δομής της διάχυσης της πληροφορίας συνεχώς αυξάνεται. Καθώς η δομή μεγαλώνει, το περιεχόμενο πολλαπλασιάζεται για να καλύψει τα κενά που υπάρχουν.
- Όσο περισσότερο εξελιγμένα, πολύπλοκα γίνονται, τα μέσα και χώροι αποθήκευσης και αναζήτησης, της πληροφορίας που διαθέτουμε, τόσο πιο εφήμερα είναι.
- Μπορούμε πραγματικά να διαχειριστούμε μια τέτοια ποσότητα πληροφορίας; Ακόμα και καθώς την δημιουργούμε, διαθέτουμε την απαιτούμενη πνευματική και συναισθηματική ικανότητα για να την απορροφήσουμε, να την κατανοήσουμε και να την χρησιμοποιήσουμε;

Ένα σημαντικό στοιχείο που χαρακτηρίζει την πληροφορία στο Διαδίκτυο είναι η προέλευση της. Μπορεί να προέρχεται και να παρουσιάζεται από έναν εμπορικό (ειδησεογραφικά πρακτορεία), κρατικό (υπουργεία, υπηρεσίες), εταιρικό (ενημερωτικοί κόμβοι εταιριών), επιστημονικό (πανεπιστήμια, ερευνητικοί οργανισμοί) κόμβο. Και αυτός ο διαχωρισμός δεν είναι, όπως και η κατηγοριοποίηση της πληροφορίας, εφικτός πάντοτε και για όλα τα είδη πληροφορίας.

Η πληροφορία με την ψηφιοποίηση της γίνεται περισσότερο ευέλικτη, εύκολα ανακτήσιμη και διερευνάται με περισσότερους τρόπους. Αλλά ο ορισμός της δεν αλλάζει, η ουσία της παραμένει ίδια. Τα νέα χαρακτηριστικά της πληροφορίας και οι πρωτόγνωρες δυνατότητες του μέσου μας θέτουν αντιμέτωπους με προβληματισμούς οι οποίοι περιγράφουν τις σύγχρονες κοινωνίες της εποχής του Διαδικτύου.

Στο Διαδίκτυο υπάρχει μια τεράστια αποθήκη πληροφοριών. Στην έκφραση «ψηφιακή πληροφορία», η «πληροφορία» χρησιμοποιείται με την πλέον απλουστευμένη έννοια της. Δεν σημαίνει τίποτα παραπάνω από την παροχή ενός κειμένου και ορισμένων εικόνων πάνω σε μια οθόνη.

Η πληροφορία δοσμένη με αυτή την τεχνική έννοια δεν μεταφέρει γνήσια γνώση και αυτό την κάνει παραπλανητική. Στον καθημερινό λόγο η «πληροφορία» είναι επιστημονικά κανονιστικός όρος. Αυτό συνεπάγεται ότι το να αποκτήσει κάποιος πληροφορίες σημαίνει ότι έμαθε κάτι που πρωτίτερα δεν το γνώριζε. Όμως η «ψηφιακή πληροφορία» μπορεί να αποθηκεύσει την παραπληροφόρηση αλλά και

την αλήθεια. Έτσι με αυτόν τον τρόπο ένα κείμενο ή μια εικόνα μπορεί να είναι παραπλανητικά και να γεννούν λανθασμένες εντυπώσεις.

1.4. Ηθική των Πληροφοριών

Η ηθική πληροφοριών είναι ένας τομέας της εφαρμοσμένης ηθικής που εξετάζει τις χρήσεις τεχνολογίας πληροφοριών, και των συστημάτων πληροφοριών για την προσωπική, επαγγελματική, και δημόσια λήψη αποφάσεων.

Δομημένη πάνω στους κώδικες και στις υποχρεώσεις των βιβλιοθηκονόμων η ηθική πληροφοριών εξετάζει τις χρήσεις και τις καταχρήσεις των πληροφοριών, της τεχνολογίας – συστημάτων πληροφοριών για την προσωπική, επαγγελματική και δημόσια λήψη αποφάσεων, δίνοντας το πλαίσιο για την δημιουργία, έλεγχο και χρήση των πληροφοριών. Σύμφωνα με αυτήν οι βιβλιοθηκονόμοι θα πρέπει να αφαιρούν τα αμφισβητούμενα βιβλία από τα ράφια ή να ελέγχουν την έρευνα που γίνεται στο Διαδίκτυο από τους χρήστες; Κάτω από ποιες περιστάσεις θα πρέπει τα αποτελέσματα της επιστημονικής έρευνας να είναι δημόσια διαθέσιμα;

Η ηθική πληροφοριών εστιάζει στην κοινωνική ευθύνη καλύπτοντας ένα εύρος ζητημάτων που αφορούν την δημιουργία, την απόκτηση, την οργάνωση, την διαχείριση, την μετάφραση, την ανάκτηση, την αποθήκευση των έντυπων και ψηφιακών τεκμηρίων. Με τον τρόπο αυτό μπορεί να αντιμετωπίσει κάθε ζήτημα σχετικά με την κοινωνία των πληροφοριών ή την οικονομία της γνώσης.

Η επιλογή του ηθικά σωστού συναρτάται άμεσα με τις διαδικασίες παραγωγής και χρήσης της γνώσης, τους φορείς της γνώσης καθώς και τον τρόπο με τον οποίο καθίσταται έγκυρη η γνώση.

Είναι κοινώς αποδεκτό ότι οι βιβλιοθηκονόμοι διαδραματίζουν ένα ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην κοινωνία καθώς η αποστολή τους είναι να παρέχουν στους χρήστες πρόσβαση στις πληροφορίες, κατά τρόπον ηθικό, κάθε φορά που τις αναζητούν.

1.5. Πληροφοριακή Παιδεία και Ηθική

Το ζήτημα της ηθικής αποκτά ιδιαίτερη σημασία στις μέρες μας εξαιτίας της εφαρμογής νέων τεχνολογικών μεθόδων και εφαρμογών καθώς και της πληροφορικής έκρηξης.

Στο περιβάλλον της Πληροφοριακής Παιδείας είναι αναγκαίο να τίθενται ηθικοί κανόνες για την ανάκτηση και χρήση της πληροφορίας ώστε μέσα από την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης να υπάρχει εξοικείωση με τα ηθικά προβλήματα και τον αποτελεσματικό τρόπο διαχείρισής τους. Το να πράττει κανείς το ηθικά σωστό είναι πολύ δύσκολο. Εκείνο που προέχει είναι να γνωρίσει πως θα αξιολογήσει τις πράξεις του και τον αποδέκτη τους.

Το ζήτημα της ηθικής αποκτά ιδιαίτερη σημασία στις μέρες μας εξαιτίας της εφαρμογής νέων τεχνολογικών μεθόδων και εφαρμογών καθώς και της πληροφορικής έκρηξης. Η επιλογή του ηθικά σωστού συναρτάται άμεσα με τις διαδικασίες παραγωγής και χρήσης, τους φορείς της γνώσης και τον τρόπο με τον οποίο καθίσταται έγκυρη η γνώση.

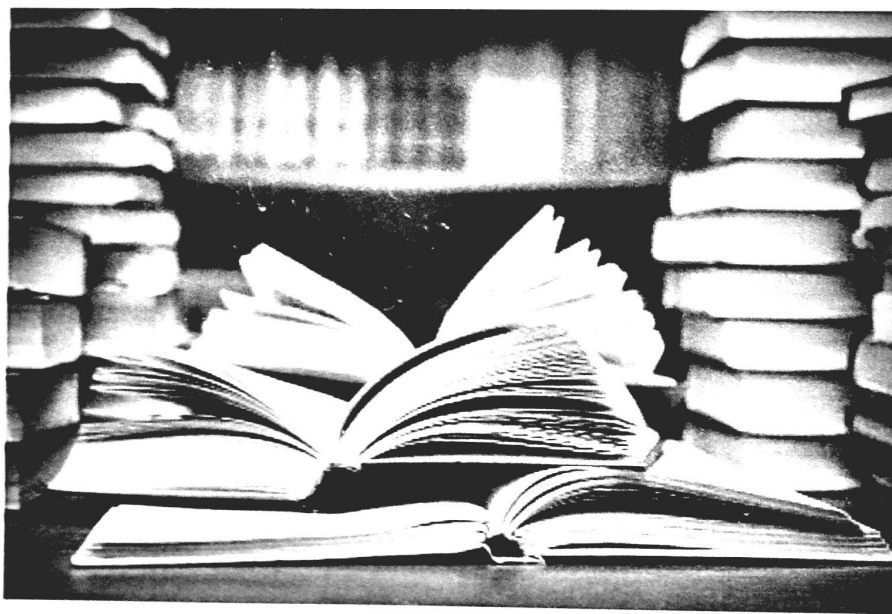
Φαινόμενα όπως η λογοκλοπή, η λανθασμένη και ελλιπής χρήση των παραπομπών και η παραβίαση των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών καθιστούν επιτακτική την ανάγκη καθορισμού θεμελιωδών ηθικών αρχών και την προετοιμασία των χρηστών από τους σωστά εκπαιδευμένους βιβλιοθηκονόμους ώστε να έχουν ηθική επίγνωση της σωστής και ωφέλιμης χρήσης της πληροφορίας.

Οι επιστήμονες της πληροφόρησης ή όποιοι άλλοι εμπλέκονται στην διαδικασία της πληροφοριακής παιδείας, εφόσον θα έχουν περάσει από την απαιτούμενη εκπαίδευση, θα αποτελούν το κατάλληλα εκπαιδευμένο και καταρτισμένο προσωπικό το οποίο θα καθοδηγεί τους χρήστες προς την σωστή και ηθική χρήση της πληροφορίας. Τα καλύτερα αποτελέσματα για την επίτευξη των στόχων προέρχονται μέσα από την συνεργασία των κατάλληλων πλευρών. Για αυτό το λόγο πρέπει ο βιβλιοθηκονόμος – επιστήμονας της πληροφόρησης να συνεργάζεται με το εκπαιδευτικό προσωπικό το οποίο ασχολείται με την πληροφοριακή παιδεία και τους χρήστες ενός πληροφοριακού οργανισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΣΧΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΧΡΗΣΤΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Η λειτουργία μιας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης στην πραγματικότητα ολοκληρώνει τις δραστηριότητες ενός σύγχρονου πανεπιστημίου, δηλαδή τη διδασκαλία, την έρευνα και τις υπηρεσίες προς την κοινότητα που καλύπτει. Η επιλογή του θεματικού περιεχομένου πληροφοριών που περιλαμβάνει, εκφράζει το επίπεδο του φορέα που παρέχει την εκπαίδευση ή εκτελεί έρευνα. Η βιβλιοθήκη αξιολογείται όχι μόνο από τη τεχνική και διοικητική λειτουργικότητα των υπηρεσιών της αλλά και από την ποιότητα και την ποσότητα των «πληροφοριών» που διαθέτει, τους ρυθμούς ανανέωσης πληροφορίας και από τη συχνότητα χρήσης της.

Η εμπλοκή της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης στρέφεται από την κατοχή υλικού στην πρόσβαση (from ownership to access) και από την εκ των υστέρων συμμετοχή

στην εκ των προτέρων ανάμειξη στην εκπαιδευτική διαδικασία (from re-active to proactive involvement). Επιπλέον όμως, η βιβλιοθήκη πρέπει να μάθει τους ανθρώπους πώς να μαθαίνουν (learn how to learn) και έχει και την εμπειρία και τους τρόπους για να το πραγματοποιήσει. Πολύ λίγες βιβλιοθήκες δεν αναγνωρίζουν την εκπαίδευση ως ένα σημαντικό κομμάτι της αποστολής τους από τη στιγμή που οι δεξιότητες που αποκτώνται μέσω της πληροφοριακής παιδείας βοηθούν τους ανθρώπους στη συνεχή μάθηση και εκπαίδευση καθώς οι αντιξοότητες της ζωής σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον απαιτεί από αυτούς να είναι προσαρμοστικοί με ταχύτητα και ικανότητα σε τρόπους που δύσκολα φαντάζονταν κανείς λίγα χρόνια πριν.

Οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες, αναγνωρίζοντας το συμμετοχικό ρόλο που οφείλουν να διαδραματίσουν στην εκπαιδευτική διαδικασία, διοργανώνουν κάθε χρόνο, (στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους) σεμινάρια εκπαίδευσης χρηστών. Παρότι πρωταρχικός στόχος ήταν η ενημέρωση των χρηστών για τον τρόπο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης και η γνωστοποίηση της πρόσβασης σε αρκετά μεγάλο, τόσο σε αριθμό όσο και σε κόστος ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης, εν τούτοις η καθημερινή επαφή, οι συνεχείς τεχνολογικές εξελίξεις όσο και οι αλλαγές στο χώρο της ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης, οδηγούν στον εμπλουτισμό των σεμιναρίων αυτών και με άλλες σημαντικές και απαραίτητες γνώσεις που θα δώσουν στους φοιτητές τη δυνατότητα να ανακτήσουν την απαραίτητη για αυτούς πληροφορία και να τη χρησιμοποιήσουν επιτυχώς.

2.1. Εκπαίδευση Χρηστών

Η **εκπαίδευση χρηστών** σύμφωνα με το Fleming (1990) ορίζεται ως "πρόγραμμα εκπαίδευσης, που παρέχεται από τη βιβλιοθήκη στους χρήστες προκειμένου να τους εισαγάγει στην αποτελεσματικότερη, αποδοτικότερη και ανεξάρτητη χρήση των πηγών πληροφόρησης και των υπηρεσιών στις οποίες αυτές οι βιβλιοθήκες παρέχουν πρόσβαση".

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της εκπαίδευσης χρηστών είναι:

1. Η παρουσίαση στους νέους φοιτητές, (οι περισσότεροι εκ των οποίων προέρχονται από σχολεία όπου δεν υπάρχουν καθόλου ή δεν υπάρχουν καλά οργανωμένες βιβλιοθήκες), της ποικιλίας των παροχών της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης.
2. Η ενημέρωση των χρηστών, οι οποίοι έχουν ελάχιστες ή καμία δεξιότητα στην αναζήτηση πληροφοριών για έναν εκτενή αριθμό πηγών της βιβλιοθήκης προκειμένου να εξοικειωθούν με αυτές.
3. Η εκπαίδευση των χρηστών στο να βρίσκουν υλικό χρησιμοποιώντας τον ηλεκτρονικό κατάλογο, αλλά και άλλες πηγές πληροφόρησης (βάσεις δεδομένων, ηλεκτρονικά περιοδικά κλπ).

Πολλοί χρήστες δεν είναι σε θέση να αξιοποιήσουν σε μεγάλο βαθμό τις δυνατότητες που μπορεί να προσφέρει μια σύγχρονη βιβλιοθήκη. Αυτό μπορεί να οφείλεται στη μη εξοικείωση με τον περιβάλλοντα χώρο ή τις νέες τεχνολογίες, καθώς και σε μη παραδοχή της άγνοιάς τους. Αυτοί οι λόγοι δημιούργησαν την κίνηση για εκπαίδευση βιβλιοθήκης (library instruction), η οποία τονίζει την ανάγκη για εκπαίδευση των χρηστών βιβλιοθήκης.

Πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες στη Βρετανία, στις Ηνωμένες Πολιτείες, στη Σκανδιναβία και στην Αυστραλία, εδώ και δεκαετίες έχουν ξεκινήσει φιλόδοξα προγράμματα εκπαίδευσης χρηστών, λόγω της έκρηξης των πληροφοριών και λόγω της έμφασης που δίνουν τα πανεπιστήμια αυτά στην αυτοεξυπηρέτηση και στην αυτονομία του χρήστη.

Στην Ελλάδα, η ανάγκη εκπαίδευσης των χρηστών έγινε επιτακτικότερη μετά την ενίσχυση των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών από τη χρηματοδότηση του ΕΠΕΑΕΚ που είχε σαν αποτέλεσμα την ανάπτυξη των υποδομών και τον εμπλουτισμό των συλλογών τους με υλικό σε ποικίλες μορφές και με διαφορετικούς τρόπους πρόσβασης, οι περισσότερες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στράφηκαν στην εφαρμογή τέτοιων σεμιναρίων. Έτσι, οργανώνονται από τις βιβλιοθήκες προγράμματα εκπαίδευσης χρηστών που σκοπό έχουν να μεταδώσουν στους χρήστες όλες εκείνες τις γνώσεις και δεξιότητες, ώστε οι τελευταίοι, (Sonntag & Ohr, 1996 σελ.331), «να είναι σε θέση, να αναγνωρίσουν τις πληροφοριακές τους ανάγκες, να εντοπίσουν, να αξιολογήσουν και να χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά την πληροφόρηση»

Οι δυνατότητες όμως, που δημιουργούνται στο ψηφιακό περιβάλλον έχουν οδηγήσει σε ταχύτατη αύξηση του όγκου των διαθέσιμων πληροφοριών, γεγονός που κάνει τους χρήστες ευάλωτους στην παραπληροφόρηση. Επιπρόσθετα, τείνουν να επικρατήσουν πιο δυναμικά και άρα περισσότερο ευμετάβλητα κανάλια παραγωγής και διάθεσης της πληροφορίας μέσω του διαδικτύου. Η αύξηση του όγκου και το ευμετάβλητο των πληροφοριών, καθώς και τα κανάλια δημιουργίας και διάθεσής τους, επέφεραν αλλαγές και στον τρόπο και τις μεθόδους παροχής της εκπαίδευσης. Επομένως, τα εκπαιδευτικά προγράμματα πρέπει να διαμορφωθούν ανάλογα ώστε να εστιάζονται στην ανάπτυξη από τους φοιτητές των δεξιοτήτων εκείνων που θα χρησιμοποιηθούν για όλη τους τη ζωή. Οι Candy, Crebert και O'Leary (1993 σελ.278) εκφράζουν την πεποίθηση ότι «η πρόσβαση και η κριτική χρήση της πληροφορίας και της τεχνολογίας είναι απόλυτα ζωτικής σημασίας στην διαβίου μάθηση και σύμφωνα με αυτό, κανένας απόφοιτος πανεπιστημίου δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως εκπαιδευμένος/η, εκτός εάν, αυτός/αυτή έχει πληροφοριακά εκπαιδευτεί».

Η επίτευξη των στόχων μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της ενσωμάτωσης προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας στα προγράμματα σπουδών.

2.2.Σχέση Εκπαίδευσης Χρηστών και Πληροφοριακής Παιδείας

Τα σεμινάρια χρηστών σύμφωνα με τη Behrens (1990) αλλά και τον Mews (1992) τείνουν να επικεντρώνουν στη χρήση του καταλόγου της βιβλιοθήκης, στους τρόπους εντοπισμού της πληροφορίας ή στις συντονισμένες ενέργειες ανάκτησης. Συνήθως, δεν καλύπτουν τα ευρύτερα συναφή στοιχεία και τις ανεπτυγμένες αναλυτικές δεξιότητες απαραίτητες στην αποτελεσματική ανάκτηση και χρήση της πληροφορίας με τρόπο που θα αντέξει στην κατάλληλη εξονυχιστική έρευνα.

Η Lupton (2002) σε εργασία της αναφέρει ότι οι βιβλιοθηκονόμοι έχουν δώσει ιδιαίτερη έμφαση στη βιβλιογραφική ανάπτυξη των χρηστών κάτι που διακινδυνεύει μια περιορισμένη και στενή αντίληψη της πληροφοριακής παιδείας. Υποστηρίζει, ότι η παραδοσιακή βιβλιογραφική εκπαίδευση που παρέχεται μέσω των σεμιναρίων εκπαίδευσης χρηστών ανακριβώς συγχέεται με την ΠΠ (πίνακας 1). Υποστηρίζοντας την παραπάνω θέση οι Bainton (2001), οι Ellis & Salisbury (2004) θεωρούν ότι η βιβλιογραφική εκπαίδευση είναι ένα μέρος του ευρύτερου φάσματος που αντιπροσωπεύει η ΠΠ ενώ η Boekhorst (2003) αναφέρει ότι η ΠΠ διαχωρίστηκε από την εκπαίδευση χρηστών τις δεκαετίες 1980-1990 και για κάποια χρόνια χρησιμοποιούνταν αποκλειστικά στο σχολικό περιβάλλον.

Την εκπαίδευση χρηστών περιλαμβάνονται και εργασίες οι οποίες είναι σχετικές με την πληροφοριακή παιδεία. Οι εργασίες που αναφέρονται εκτός της Εκπαίδευσης χρηστών είναι:

- Πληροφοριακή ευφράδεια (Information fluency),
- Βιβλιοθηκονομική διδασκαλία (Library instruction),
- Βιβλιογραφική διδασκαλία (Bibliographic instruction),
- Πληροφοριακές δυνατότητες (Information competencies).

Οι βιβλιοθήκες πρέπει να επανεξετάσουν τους εκπαιδευτικούς τους στόχους και να αναρωτηθούν αν η παραδοσιακή εκπαίδευση χρηστών ή η βιβλιογραφική εκπαίδευση που παρέχουν είναι αρκετή και τι πρέπει να γίνει προκειμένου να αναπτυχθεί μια άλλη μορφή εκπαίδευσης ικανή να καλύψει τις νέες προκλήσεις που δημιουργούνται. Η θεμελιώδης διαφορά μεταξύ της παραδοσιακής εκπαίδευσης χρηστών και της ΠΠ εστιάζεται στο αν οι στόχοι και το περιεχόμενο της εκπαίδευσης θα καθοριστούν από την άποψη της βιβλιοθήκης ή από αυτή του εκπαιδευόμενου (Πίνακας 1)

Πίνακας 1 - Διαφορές εκπαίδευσης χρηστών και πληροφοριακής παιδείας

Εκπαίδευση στη χρήση της Βιβλιοθήκης	Πληροφοριακή Παιδεία
Η γνωριμία με τη Βιβλιοθήκη είναι απαραίτητη: ο χρήστης παρακολουθεί	η άποψη του χρήστη είναι ουσιαστική: τι είδους γνώση χρειάζεται για την εργασία του;
Η εκπαίδευση γίνεται από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης	Είναι απαραίτητη η συνεργασία διδασκόντων και των βιβλιοθηκονόμων
Η διδασκαλία αποτελεί δευτερεύον χαρακτηριστικό της εργασίας μας	Δίνεται έμφαση στις παιδαγωγικές δεξιότητες που μπορεί να αναπτύξουν οι βιβλιοθήκες
Διδασκαλία χωρίς συντονισμό	Ανάπτυξη προτύπων ως βάση για συνεργασία μεταξύ των βιβλιοθηκών τόσο εθνικά όσο και διεθνώς

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, ένα άτομο που έχει γνώσεις και δεξιότητες στη χρήση της Βιβλιοθήκης δεν πρέπει να θεωρείται ότι έχει λάβει εκπαίδευση πληροφοριακής παιδείας. Η εκπαίδευση στη χρήση της Βιβλιοθήκης (και κατ' επέκταση τα σεμινάρια χρηστών) είναι ένα τμήμα της πληροφοριακής παιδείας. Το να ονομάσουμε ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης χρηστών, πρόγραμμα πληροφοριακής παιδείας μπορεί να υποδηλώνει την πρόθεση του οργανισμού για εξέλιξη των παρεχομένων προγραμμάτων αλλά, αν δεν έχουν αναπτυχθεί όλες εκείνες οι παράμετροι που διαφοροποιούν την ΠΠ από άλλα προγράμματα, τότε η τελευταία παραμένει ανεκπλήρωτος στόχος.

2.3.Ο ρόλος των Βιβλιοθηκών και Βιβλιοθηκονόμων και οι Προκλήσεις

Οι βιβλιοθήκες έχουν αναγνωρισθεί από καιρό ως διακεκριμένοι πάροχοι που υποστηρίζουν τη διδασκαλία, την μάθηση, και την έρευνα. Είναι οι κύριοι συντελεστές στην οργάνωση του «αποθετηρίου γνώσης», χαρακτηριστικό ενός πανεπιστημίου που το διαφοροποιεί από άλλα ιδρύματα της ανώτερης εκπαίδευσης.

Η εισαγωγή της τεχνολογίας στη διδασκαλία, οι αλλαγές στην επιστημονική δημοσίευση, η αύξηση της ποικιλίας των μέσων, οι αυξανόμενες απαιτήσεις των χρηστών για υπηρεσίες που θα είναι διαθέσιμες, όταν, όποτε και όπου θέλουν, απαιτούν ότι οι βιβλιοθηκονόμοι θα διασφαλίσουν περισσότερο τώρα από ποτέ, ότι είναι εστιασμένοι στο χρήστη, φιλικό προς αυτόν και ικανό να τον βοηθήσουν να λάβει δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας οι οποίες θα τον καταστήσουν ικανό να είναι σε μεγαλύτερο βαθμό ανεξάρτητος και να βρει τη σχετική πληροφορία στην πιο κατάλληλη μορφή, στον κατάλληλο χρόνο, και με αποδεκτό κόστος για το χρήστη και το ίδρυμα.

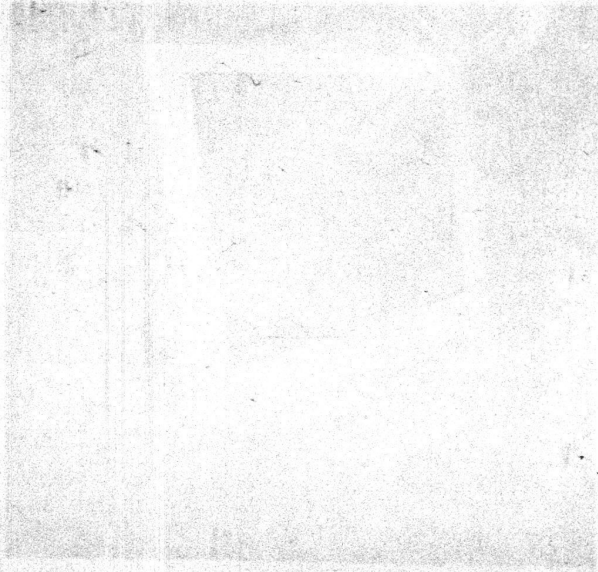
Είναι όμως οι βιβλιοθηκονόμοι το κατάλληλο επιστημονικό προσωπικό που θα εκπαιδεύσει τους φοιτητές; Οι Cowley & Hammond (1987) σε εργασία τους επισημαίνουν ότι ενώ οι βιβλιοθηκονόμοι στην ανώτερη εκπαίδευση είναι ενθουσιασμένοι με την ιδέα της εκπαίδευσης εν τούτοις θεωρείται ότι αυτή η απόπειρα εμπλοκής γίνεται μόνο προκειμένου να βελτιωθεί το προφίλ τους.

Η διεθνής και ελληνική βιβλιογραφία πάνω στο θέμα αυτό συστήνουν την συνεργατική προσέγγιση και συγκεκριμένα, τη συνεργασία βιβλιοθηκονόμων, εξειδικευμένου διδακτικού προσωπικού και πληροφορικών. Για το λόγο αυτό είναι επιβεβλημένο να διοργανώνονται τα προγράμματα ΠΠ σε κλίμα συνεργατικότητας μιας και σύμφωνα με την παραπάνω ερευνήτρια «η συσσωρευμένη εμπειρία από ποικίλα, θέματα και πρακτικές μάθησης, οδηγούν στην ολοκληρωμένη πληροφοριακή παιδεία ενός ατόμου.

Ο ρόλος που είχε δοθεί ως τώρα στις βιβλιοθήκες ήταν περισσότερο αυτός της τράπεζας πληροφοριών, παρά του υποστηρικτή του εκπαιδευτικού έργου. Στις εποχές που διανύουμε οι βιβλιοθήκες οφείλουν να επεκτείνουν το ρόλο τους. Νέες δεξιότητες κρίνονται απαραίτητες στη βιβλιοθηκονομία, οι οποίες και θα οδηγήσουν

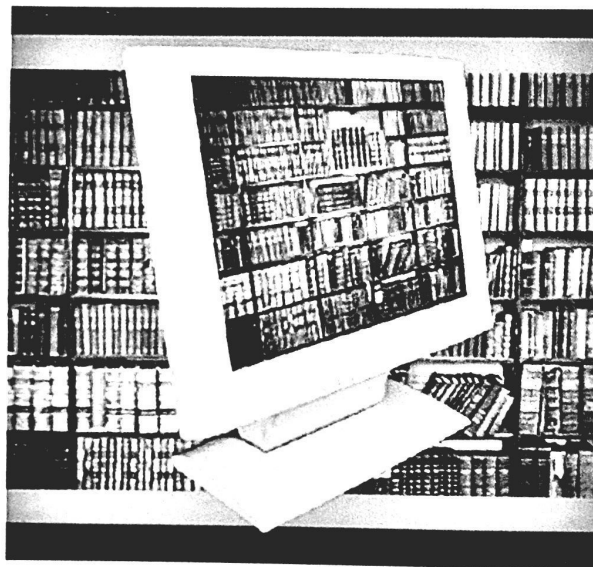

σε μια νέα δυναμική του επαγγέλματος. Το ενδιαφέρον θα είναι να μπορούμε να συνεργαστούμε και στο σημείο αυτό εθνικά κάτι που θα σηματοδοτήσει μια ακόμα ανάπτυξη και καινοτομία προερχόμενη από το χώρο των Βιβλιοθηκών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΧΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Οι Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της συλλογής των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Η παρουσία τους στο χώρο αυτό συνέβαλε στην ταχύτερη τέλεση των βιβλιοθηκονομικών εργασιών, την άμεση παροχή πληροφοριών στο κοινό, αλλά και την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών στις βιβλιοθήκες.

Η διεξαγωγή ερευνών στις βιβλιοθήκες αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για την αποτίμηση της κατάστασης που επικρατεί. Στις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, ωστόσο, ο αριθμός των ερευνών που έχουν πραγματοποιηθεί με αντικείμενο τις Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης (ΗΠΠ) είναι περιορισμένος, ενώ ακόμη λιγότερες είναι οι έρευνες που επικεντρώνονται στη χρήση τους από τους βιβλιοθηκονόμους. Οι ραγδαίες εξελίξεις, όμως, που συντελέστηκαν τα τελευταία

χρόνια μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ) καθιστούν αναγκαία τη διερεύνηση του βαθμού ανάπτυξης των ΗΠΠ στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες.

Οι Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης, παρά τη σύντομη ιστορία τους έχουν εισέλθει δυναμικά στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Η εφαρμογή τους στο χώρο αυτό ξεκίνησε στα τέλη της δεκαετίας του 1970, ενώ ουσιαστικό ρόλο διαδραμάτισαν από τη δεκαετία του 1990 και έπειτα συμβάλλοντας στην επίλυση χρόνιων προβλημάτων οργάνωσης, διαχείρισης και διάθεσης των πληροφοριών.

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιαστούν ενδεικτικά ορισμένες έρευνες, που διεξήχθησαν τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, και έχουν ως αντικείμενο τη χρήση των ΗΠΠ από τους βιβλιοθηκονόμους. Η παρουσίαση αυτή αποσκοπεί στη δημιουργία μιας σφαιρικής εικόνας για την κατάσταση που επικρατεί γύρω από τις ηλεκτρονικές πηγές στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες.

3.1.Χρήση των ΗΠΠ σε βιβλιοθήκες του εξωτερικού

Στο εξωτερικό και ειδικότερα στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (ΗΠΑ) οι ηλεκτρονικές πηγές έχουν αποτελέσει αντικείμενο πολλών ερευνών. Συγκεκριμένα, οι Cahalan και Justh (2003) πραγματοποίησαν διαδοχικές έρευνες στο σύνολο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών το 1996 και το 1998. Η πρώτη έρευνα έδειξε ότι 79.9% των βιβλιοθηκών διέθετε ηλεκτρονικό κατάλογο (OPAC), το 69.7% προσέφερε ηλεκτρονικά περιοδικά πλήρους κειμένου και το 80.9% παρείχε πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Στη δεύτερη έρευνα το 84.2% των βιβλιοθηκών διέθετε ηλεκτρονικό κατάλογο, το 80.8% προσέφερε ηλεκτρονικά περιοδικά πλήρους κειμένου και το 94.6% παρείχε πρόσβαση στο Διαδίκτυο.

Συγκρίνοντας τις παραπάνω έρευνες γίνεται αντιληπτό ότι κατά την περίοδο 1996-98 σημειώθηκε αύξηση 10-15% περίπου στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες που παρείχαν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες των ΗΠΑ. Έρευνα σε μικρές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες των ΗΠΑ έδειξε ότι μόλις το 61.8% παρείχε πρόσβαση στο Διαδίκτυο, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των CD-ROMs ήταν 88.4%. Ακόμη, τα αποτελέσματα σειράς ερευνών που πραγματοποίησαν οι Tenopir και Ennis (1998) κατά τα έτη

1991, 1994 και 1997 στις βιβλιοθήκες της Ένωσης Ερευνητικών Βιβλιοθηκών (Association of Research Libraries) έδειξαν ότι το 1997 πάνω από το 73% των βιβλιοθηκών παρείχε πρόσβαση σε περισσότερους από 100 Η/Υ, σε αντίθεση με το 1994 όπου μόλις το 59% διέθετε ανάλογο αριθμό υπολογιστών. Από την άλλη, οι Zumalt και Pasicznyuk (1998) διερευνώντας δικτυακούς τόπους (websites) που χρησιμοποιούνταν για την απάντηση πληροφοριακών ερωτήσεων διαπίστωσαν ότι το Διαδίκτυο αποτελούσε μια σταθερή πηγή πληροφόρησης, που μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την απάντηση ερωτημάτων σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων. Επίσης, στα τέλη του 1998 οι Weessies και Wales (1999) ερευνώντας θέματα του Διαδικτύου διαπίστωσαν ότι το 49% των βιβλιοθηκών διέθετε γραπτή πολιτική για τη χρήση του.

Οι Γαρουφάλλου και Σιάτρη (1998) εξέτασαν την επίδραση του Διαδικτύου στις πληροφοριακές υπηρεσίες των βρετανικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι όλες οι βιβλιοθήκες παρείχαν πρόσβαση στο Διαδίκτυο και όλοι οι βιβλιοθηκονόμοι χρησιμοποιούσαν καθημερινά τον Παγκόσμιο Ιστό. Το 84% σημείωσε ότι χρησιμοποιούσε το Διαδίκτυο ως πηγή πληροφόρησης, ενώ αυτοί που δε το χρησιμοποιούσαν ως πληροφοριακό εργαλείο (16%) πρόβαλαν ως αιτίες, είτε τη δυσκολία ανάκτησης της επιθυμητής πληροφόρησης, είτε την αμφισβητήσιμη ποιότητα των αποτελεσμάτων της αναζήτησης. Όσον αφορά στη συχνότητα ανάκτησης της επιθυμητής πληροφορίας από το Διαδίκτυο, το 9% ανακτούσε πληροφορίες πολύ συχνά, το 43% συχνά και το 46% σπάνια. Επίσης, το 53% των βιβλιοθηκονόμων έκρινε την ανακτημένη από το Διαδίκτυο πληροφόρηση ως έγκυρη, ενώ αντίθετη άποψη είχε το 43%.

Η παγκόσμια, όμως, διάσταση της επίδρασης των ΗΠΠ στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες διαφαίνεται από την διεξαγωγή ερευνών και σε άλλες χώρες. Ειδικότερα, έρευνα που έγινε το 1999 στο Πακιστάν έδειξε ότι "ο Χ απαιτούμενος τεχνικός εξοπλισμός για τη χρήση του Διαδικτύου ήταν πολύ περιορισμένος" (Saeed 2000, σελ.156), γεγονός που σε συνδυασμό με την έλλειψη εξοικείωσης του προσωπικού δημιουργούσε σημαντικά προβλήματα στη χρήση του. Έρευνα των Cullen και Huanwen (1999) στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Κίνας και της Νέας Ζηλανδίας έδειξε ότι οι ΗΠΠ αποτελούν πραγματικότητα στις βιβλιοθήκες αυτές,

ωστόσο διαπιστώθηκε ότι στην Κίνα οι online υπηρεσίες παρέχονταν από μικρό ποσοστό βιβλιοθηκών λόγω του υψηλού κόστους των τηλεπικοινωνιών.

Τέλος, οι Abdoulaye και Majid (2000) σε έρευνα για την αξιοποίηση του Διαδικτύου στις πληροφοριακές υπηρεσίες των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών της Μαλαισίας, συμπέραναν ότι υπήρχε ευνοϊκό κλίμα γύρω από τη χρήση του Διαδικτύου αλλά και ικανοποιητικό επίπεδο γνώσεων χειρισμού του από τους βιβλιοθηκονόμους.

Η ραγδαία εξέλιξη των ΗΠΠ στις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών καταγράφεται μέσα από τις πολλές έρευνες που έχουν διεξαχθεί σε αυτό τον τομέα και αποτυπώνουν τον προβληματισμό της βιβλιοθηκονομικής κοινότητας γύρω από τις εφαρμογές, την ανάπτυξη και επίδραση των ΗΠΠ.

3.2. Χρήση των ΗΠΠ σε βιβλιοθήκες της Ελλάδας

Σε αντίθεση με το εξωτερικό, στην Ελλάδα οι λίγες έρευνες που πραγματοποιήθηκαν επικεντρώθηκαν κυρίως στην εισαγωγή της νέας τεχνολογίας στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Παρακάτω παρουσιάζονται τα σημαντικότερα, για τη συγκεκριμένη έρευνα, στοιχεία που προέκυψαν από την ανασκόπηση της ελληνικής βιβλιογραφίας. Οι Ζάχος και Παπαϊωάννου (1991 σελ.63), ήταν από τους πρώτους που ερεύνησαν το επίπεδο αυτοματισμού των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας αυτής, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ο αυτοματισμός των βιβλιοθηκών αντιμετωπιζόταν αποσπασματικά και επιπόλαια, χωρίς κανένα γενικότερο σχεδιασμό και προοπτική". Ωστόσο σε νεώτερη έρευνα που διεξήγαγε ο Ζάχος (1995) ανέκτησε πιο ενθαρρυντικά αποτελέσματα, καθώς, αν και σε μικρό βαθμό, αυξήθηκε ο αριθμός των βιβλιοθηκών που βρισκόταν στο στάδιο του αυτοματισμού.

Οι Γαρουφάλου και Σιάτρη (1999, σελ.65), επίσης, ερεύνησαν την επίδραση της τεχνολογίας της πληροφόρησης στους ακαδημαϊκούς βιβλιοθηκονόμους. Από τα αποτελέσματα έγινε εμφανές ότι οι ΗΠΠ αποτελούσαν μέρος της συλλογής των περισσότερων βιβλιοθηκών, έστω και αν η χρήση τους -με εξαίρεση το Διαδίκτυο- ήταν σχετικά περιορισμένη. Ωστόσο, "η εξέλιξη και η

ανάπτυξη [των βιβλιοθηκών] δεν επιτυγχάνεται από τη μια μέρα στην άλλη, αλλά απαιτεί συνεχιζόμενη προσπάθεια και προγραμματισμό".

Οι ερευνητές συμπέραναν ότι η παροχή εκπαίδευσης στους βιβλιοθηκονόμους σχετικά με τις ΗΠΠ είναι πρωταρχικής σημασίας για την ανάπτυξη των ελληνικών βιβλιοθηκών. Τέλος, οι Χατζημαρή και Ζουπάνος (2001) στη μελέτη τους με επίκεντρο τις υπηρεσίες που παρείχαν οι ελληνικές επιστημονικές βιβλιοθήκες μέσω των ιστοσελίδων τους συμπέραναν ότι οι βιβλιοθήκες αυτές προσφέρουν πολλές νέες ηλεκτρονικές υπηρεσίες, κάνοντας σημαντικά βήματα προς την ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών τους.

Οι παραπάνω έρευνες υποδηλώνουν ότι ο εκσυγχρονισμός των βιβλιοθηκών συντελέστηκε τα τελευταία έξι χρόνια κάτω από την επίδραση του ΕΠΕΑΕΚ. Κατά τη διάρκεια του προγράμματος αυτού πραγματοποιήθηκαν σημαντικές αλλαγές στον τομέα των ΗΠΠ στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, ενώ νέα πρόοδος και ανάπτυξη των βιβλιοθηκών αναμένεται να σημειωθεί έως το 2006 μέσω του ΕΠΕΑΕΚ II

3.3. Αποτελεσματικότητα Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών Πληροφορίας στις Ελληνικές Βιβλιοθήκες

Οι βιβλιοθήκες αντιμετωπίζουν πολλές αλλαγές από την άποψη της λειτουργίας τους, τις υπηρεσίες και τους χρήστες ενώ οι υπηρεσίες και οι πηγές τους γίνονται σύνθετες λόγω της τεχνολογικής επανάστασης. Σήμερα, περισσότεροι φοιτητές μελετούν στα πανεπιστήμια σε σχέση με μερικές δεκαετίες πριν και παρουσιάζουν σίγουρα μια μεγάλη ποικιλία από την άποψη των δεξιοτήτων τους, την ηλικία τους κλπ. Ο Biddiscombe (2002 σελ.230), γράφει: "Πολλά εκπαιδευτικά ιδρύματα έχουν αναδομήσει την οργάνωση των βιβλιοθηκών τους και προσπαθούν να ελέγξουν τις αλλαγές που πραγματοποιούνται." Οι βιβλιοθήκες πρέπει να αντιδράσουν όπως ο Lopez de Prado (2000 σελ.202), λέει: "Η αλήθεια είναι ότι οι

βιβλιοθηκονόμοι - εκτός από τις αναπόφευκτες εξαιρέσεις - με ενθουσιασμό έχουν χαιρετίσει τις πρόσφατες τεχνολογικές καινοτομίες."

Μέσα από τις τεχνολογικές εξελίξεις οι βιβλιοθήκες αναπτύσσουν και εμπλουτίζουν τις διάφορες υπηρεσίες τους αλλά ταυτόχρονα αυτές οι υπηρεσίες γίνονται πιο σύνθετες. Ο ρόλος των βιβλιοθηκονόμων γίνεται πιο ουσιαστικός και έχει επιπτώσεις στο χρήστη. Ο Ashcroft (2000 σελ. 468) θεωρεί ότι οι βιβλιοθηκονόμοι πρέπει να εμπλακούν: "στη διαπραγμάτευση σύνθετων συμφωνιών χορήγησης αδειών, να αντιμετωπίσουν ζητήματα των πνευματικών δικαιωμάτων, οργάνωσης των μεθόδων πρόσβασης στις πληροφορίες μέσω των δικτυωμένων πόρων και επικοινωνίας με το ακαδημαϊκό προσωπικό για την αγορά του υλικού."

Η τεχνολογία βελτιώνει τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες από την άποψη της δυνατότητας πρόσβασης και της διαθεσιμότητάς τους αν και οι άνθρωποι δεν είναι πάντα πρόθυμοι να υιοθετήσουν τις τεχνολογικές αλλαγές. Η Banwell (2001 σελ.94) καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι online πληροφορίες και η σύγχρονη τεχνολογία ασκούν επίδραση στην κοινότητα των χρηστών: "Σαφώς έχουν υπάρξει σημαντικές αλλαγές στη συμπεριφορά κατά την συλλογή των πληροφοριών ως αποτέλεσμα της εμφάνισης της ηλεκτρονικής εποχής..." Η συμπεριφορά των χρηστών κατά την αναζήτηση και απόκτηση πληροφοριών έχει αποτελέσει αντικείμενο έρευνας από πολλούς ερευνητές.

Οι EIS απαιτούν καταρτισμένους χρήστες προκειμένου να χρησιμοποιηθούν οι διαθέσιμες πληροφορίες. Υπάρχει έλλειψη των δεξιοτήτων τόσο στη χρήση της τεχνολογίας όσο και της ανάκτησης πληροφοριών ώστε οι χρήστες να αξιοποιήσουν πραγματικά τις EIS. Οι βιβλιοθηκονόμοι παρέχουν οδηγίες και υποστηρίζουν τους χρήστες αλλά θα πρέπει επίσης να γίνεται αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας αυτής της υπηρεσίας, και μελέτες γύρω από τον τρόπο με τον οποίο μαθαίνουν οι χρήστες. Η ικανοποίηση των χρηστών θεωρείται ουσιαστική προκειμένου να επιτευχθούν μια καλή υπηρεσία καθώς και η αποτελεσματική της χρήση. Η έρευνα που έχει ως επίκεντρο το χρήστη και της ανάγκες του κρίνεται απαραίτητη. Αυτήν την περίοδο οι στατιστικές των προμηθευτών για τη χρήση των EIS φαίνεται να είναι ανεπαρκείς.

Οι τεχνολογικές εξελίξεις αλλάζουν τη λειτουργία και τις υπηρεσίες βιβλιοθηκών στον κόσμο. Η Ελλάδα δεν αποτελεί εξαίρεση. συζητούν την αύξηση

των EIS στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση. Σύμφωνα με τις επίσημες στατιστικές από "Μονάδα ολικής ποιότητας"(MOD, στατιστικές ως 2003) αυτή η αύξηση είναι εντυπωσιακή στην τελευταία δεκαετία. Σχεδόν όλες οι πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες έχουν ηλεκτρονικό κατάλογο (OPAC) και ιστοσελίδα στο Διαδίκτυο ώστε να παρέχουν την πρόσβαση στις διάφορες ηλεκτρονικές υπηρεσίες και πηγές όπως π.χ. οι συχνές ερωτήσεις (FAQ), οι οδηγοί χρηστών, οι βάσεις δεδομένων, τα ηλεκτρονικά περιοδικά, οι κανονισμοί βιβλιοθηκών και άλλες πληροφορίες για τη λειτουργία τους. Οι Παπάζογλου και Σεμερτζάκη (2001 σελ.160) υποστήριξαν: "Η ανάγκη για μια σύγχρονη, και καλά εξοπλισμένη πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη που προσφέρει τις ποιοτικές υπηρεσίες, τις πλούσιες και ενημερωμένες συλλογές γίνεται απαραίτητη."

Το εκπαιδευτικό πρότυπο στην Ελλάδα είναι ακόμα παραδοσιακό και ο ρόλος των βιβλιοθηκών επίσης. Πράγματι, η εκμάθηση και η διαδικασία διδασκαλίας πραγματοποιούνται σε σεμινάρια και διαλέξεις και οι εξετάσεις είναι το βασικό εργαλείο αξιολόγησης. Οι Παπάζογλου και Σεμερτζάκη (2001 σελ.160) περιγράφουν: "Το σύστημα (διαδικασία εκμάθησης και διδασκαλίας) δεν απαιτήσε οποιαδήποτε ανάγνωση έξω από το εγχειρίδιο και η διδασκαλία των δεξιοτήτων ανάκτησης πληροφοριών δεν ήταν μέρος του προγράμματος σπουδών ή της φιλοσοφίας διδασκαλίας." Αυτές οι συνθήκες αρχίζουν να αλλάζουν όπως υποστηρίζει η Δουθεξοπούλου (2001) με τη μετακίνηση από μια παθητική εκπαιδευτική διαδικασία σε μια ενεργητική με περισσότερες απαιτήσεις από τους φοιτητές στα ελληνικά πανεπιστήμια.

Οι υπηρεσίες υπάρχουν και η εκπαιδευτική διαδικασία κινείται προς μια πιο ενεργή μορφή, με τη βιβλιοθήκη να υποστηρίζει την εκμάθηση και διδασκαλία όμως τα ηλεκτρονικά συστήματα είναι σύνθετα και ο χρήστης πρέπει να γνωρίζει την πολυπλοκότητά τους και να έχει τη συγκεκριμένη ικανότητα για να ανακτήσει τις σωστές πληροφορίες. Οι Παντούλη και Νιξαρλίδου (2002 σελ.185) δείχνουν ότι: "οι φοιτητές στερούνται των δεξιοτήτων να χρησιμοποιήσουν τους υπολογιστές και αυτό έχει επιρροή στη συχνότητα που επισκέπτονται τη βιβλιοθήκη." Μέχρι πρόσφατα οι βιβλιοθηκονόμοι στο ελληνικό πανεπιστήμιο αν και αναγνώριζαν την σημασία της εκπαίδευσης χρηστών στην πράξη δεν την πρόσφεραν. Οδηγοί χρηστών δημιουργήθηκαν για να υποστηρίξουν το χρήστη. Αυτό όμως δεν είναι

αρκετό. Σήμερα η προσπάθεια των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών να καλυφθεί αυτή η περιοχή έχει ως αποτέλεσμα την οργανώση σεμιναρίων εκπαίδευσης χρηστών σε συνεχή βάση.

Όλα τα παραπάνω αποτελούν γεγονότα αλλά στην πραγματικότητα οι EIS χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά και αυτή η χρήση ανταποκρίνεται στις ανάγκες των χρηστών; Οι χρήστες πρέπει να είναι το κέντρο της λειτουργίας βιβλιοθηκών. Η άποψη του χρήστη καθορίζει την ποιότητα των υπηρεσιών και τον πραγματικό αντίκτυπο στις γνώσεις τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ Google ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Στο Oxford English Dictionary αναφέρεται ότι ο όρος Googling χρησιμοποιείται ευρέως μεταξύ των χρηστών του Διαδικτύου έχοντας ταυτίσει το όνομα του με τη διαδικασία αναζήτησης πληροφοριών.

Το Google πέρα από μια μηχανή αναζήτησης είναι ένα εικονικό περιβάλλον υπηρεσιών που παρέχει στους χρήστες τη δυνατότητα να δημιουργήσουν, να διαδώσουν και να αναζητήσουν πληροφορίες. Νέες υπηρεσίες προσφέρονται διαρκώς, όπως η δυνατότητα αναζήτησης πλήρους κειμένου σε βιβλία, η δημιουργία και αναζήτηση σε ιστολόγια (blogs), η αναζήτηση συντεταγμένων σε παγκόσμιο επίπεδο με τη χρήση του Google Earth και η αναζήτηση του κωδικών προγραμματισμού. Πέραν του πλουραλιστικού περιβάλλοντος πληροφόρησης που παρέχει το Google στους χρήστες του, υπάρχει μία σειρά περιορισμών και προβληματισμών που θα πρέπει να εξεταστούν περαιτέρω. Για παράδειγμα ο Hunter (2003) κατακρίνει την έλλειψη χρήσης μεταδεδομένων από το Google, καθώς και το γεγονός ότι η λειτουργία ανάκτησής της μηχανής βασίζεται αποκλειστικά σε έναν

συνδυασμό κατάταξης ιστοσελίδων και σε έναν αλγόριθμο ταξινόμησης χαρακτήρων.

Άλλοι περιορισμοί αναδείχθηκαν από τον Bradley (2006) σε μία συγκριτική έρευνα που διεξήγαγε ανάμεσα στο Google και τις υπηρεσίες που παρείχαν άλλες μηχανές αναζήτησης όπως το Yahoo! και το MSN. Ο Bradley (2006) ανέδειξε τις ακόλουθες περιοχές που χρήζουν βελτίωσης: έλλειψη προηγμένων υπηρεσιών μέσω RSS, την παροχή χαμηλής λειτουργικότητας και περιορισμένων επιλογών στο χρήστη στη διαδικασία διαχείρισης των ανακτηθέντων αποτελεσμάτων και την απουσία συναφούς λεξιλογίου ή θησαυρού για την παροχή βοήθειας στους χρήστες σε περιπτώσεις αναδιατύπωσης ερώτησης ειδικά στην περίπτωση των ανεπαρκών καθορισμένων αναγκών πληροφοριών.

4.1. Νέα εποχή Google και ο ρόλος των Βιβλιοθηκονόμων

Η δημοτικότητα της μηχανής αναζήτησης Google στο εργασιακό περιβάλλον του ακαδημαϊκού βιβλιοθηκονόμου είναι αδιαμφισβήτητη, ενώ παράλληλα ολοένα και περισσότεροι εκπαιδευτικοί και φοιτητές αναζητούν πληροφορίες μέσω αυτού παρακάμπτοντας τις καθιερωμένες υπηρεσίες της βιβλιοθήκης.

Ο ρόλος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών και των βιβλιοθηκονόμων στη νέα εποχή του Google γίνεται ολοένα και πιο δύσκολος και χαρακτηρίζεται από αβεβαιότητα. Ολοένα και περισσότεροι φοιτητές επιλέγουν το Google ως προμηθευτή πληροφοριών από τη βιβλιοθήκη. Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες αντιμετωπίζουν μια σειρά προκλήσεων που συνίστανται στην ανάγκη παροχής καινοτόμων υπηρεσιών με τη χρήση νέας τεχνολογίας από τις βιβλιοθήκες, εφάμιλλες αυτών που παρέχονται από τις μηχανές αναζήτησης στον Ιστό και την

ανάπτυξη επιχειρησιακών προτύπων που λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των χρηστών. Στην πραγματικότητα η νέα κατάσταση υπαγορεύει μια αναθεώρηση και επαναξιολόγηση των δεξιοτήτων των βιβλιοθηκονόμων καθώς επίσης και της παροχής υπηρεσιών πληροφόρησης μίας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης.

Πριν μια δεκαετία περίπου το πρόγραμμα IMPEL στην Αγγλία κατέγραψε την επιτακτική ανάγκη για τους ακαδημαϊκούς βιβλιοθηκονόμους να αποκτήσουν νέες δεξιότητες στους τομείς της παιδαγωγικής, της διοίκησης και των νέων τεχνολογιών. Παρομοίως οι Swarna et al. (1997), την ίδια σχεδόν περίοδο υποστήριξαν ότι μερικές από τις αλλαγές που οι βιβλιοθηκονόμοι πρέπει να προωθήσουν ήταν η εφαρμογή και η έρευνα στη διαχείριση ψηφιακών δικαιωμάτων, η οργάνωση ηλεκτρονικών συλλογών, η παροχή εικονικών πληροφοριακών υπηρεσιών, η εκπαίδευση χρηστών και η ευέλικτη παράδοση πληροφοριών στο χρήστη. Παρόλο που τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας αντανακλούν τις αλλαγές που συντελούνταν στο επάγγελμα 10 χρόνια πριν κάποια από τα συμπεράσματα αυτά, ισχύουν ακόμα.

Αν και η επίδραση του Google και η χρήση των νέων τεχνολογιών στις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης και στο επάγγελμα του βιβλιοθηκονόμου έχει εξεταστεί από πολλές θεωρητικές μελέτες και έρευνες που επικεντρώνουν σε εννοιολογικά στοιχεία, ελάχιστες έρευνες έχουν υιοθετήσει τη χρήση ποιοτικών μεθόδων έρευνας για την καταγραφή των αντιλήψεων των βιβλιοθηκονόμων σε διαφορετικά είδη βιβλιοθηκών.

Οι Feret & Marcineck (2005) χρησιμοποίησαν συνεντεύξεις για να ερευνήσουν τις απόψεις των βιβλιοθηκονόμων όσον αφορά το μέλλον των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών και το δικό τους. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας ανέδειξαν ως κύριους παράγοντες επίδρασης για το μέλλον των βιβλιοθηκών, τις τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας, οικονομικά ζητήματα, και αλλαγές στο σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης. Επιπλέον οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι η διαχείριση της ηλεκτρονικής πληροφόρησης και η διευθέτηση ζητημάτων πρόσβασης σε αυτήν θα αποτελέσουν σημαντικά ζητήματα για το μέλλον. Τέλος πολύ σημαντική θεωρείται η απόκτηση δεξιοτήτων στην τεχνολογία της πληροφόρησης για το μέλλον των βιβλιοθηκονόμων καθώς επίσης και η γνώση επικοινωνίας και διοίκησης.

Σε παρόμοια μελέτη, οι Mullins & Linehan (2006) πραγματοποίησαν 30 ημι-δομημένες συνεντεύξεις για να εξετάσουν τις αντιλήψεις βιβλιοθηκονόμων που εργάζονταν σε δημόσιες βιβλιοθήκες. Οι κύριες δραστηριότητες των δημόσιων βιβλιοθηκών στο μέλλον θα επικεντρωθούν στην ενεργά κοινωνική συμμετοχή διαφόρων ομάδων, στη δια βίου εκπαίδευση και στην εκπαίδευση χρηστών στη χρήση νέας τεχνολογίας. Ο Campbell (2006) αναφέρει ότι οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες πρέπει να αναθεωρήσουν τον τρόπο λειτουργίας τους και να προσαρμοστούν αναλόγως στις τεχνολογικές αλλαγές που συντελούνται. Θα πρέπει να αναλάβουν νέες δραστηριότητες που να επικεντρώνονται στην παροχή χώρων εκμάθησης υψηλής ποιότητας, στην ανάπτυξη κριτηρίων μεταδεδομένων, στην εκπαίδευση χρηστών και στη διαχείριση ψηφιακών πνευματικών δικαιωμάτων.

Αυτές οι έρευνες καταδεικνύουν το γεγονός ότι οι βιβλιοθήκες πρέπει πλέον να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στις κοινότητες δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη διαχείριση της πληροφορίας, στη δια βίου εκπαίδευση και στην ηλεκτρονική μάθηση. Επιπλέον η απόκτηση νέων δεξιοτήτων σε συνδυασμό με την σωστή και έξυπνη προώθηση του ρόλου του βιβλιοθηκονόμου στη νέα αυτή εποχή κρίνεται απαραίτητη για το επαγγελματικό του μέλλον. Η Bowness (2004) προτείνει την υιοθέτηση στρατηγικών διαφήμισης για την προώθηση του ρόλου του βιβλιοθηκονόμου. Επίσης θεωρεί ότι πρέπει να είναι άριστοι χρήστες και εκπαιδευτές τόσο των διαφόρων βιβλιογραφικών βάσεων όσο και του Ιστού και των μηχανών αναζήτησης. Πιο συγκεκριμένα πιστεύει ότι οι βιβλιοθηκονόμοι θα πρέπει να εκπαιδεύουν τους χρήστες στην αναζήτηση πληροφοριών από το διαδίκτυο, να αναπτύξουν οδηγούς και πύλες στον Ιστό για να διευκολύνουν τους χρήστες. Μία άλλη άποψη υποστηρίζει ότι είναι πολύ σημαντικό να μάθουμε το «πώς να μαθαίνουμε» καθώς οι βιβλιοθηκονόμοι καλούνται διαρκώς να αποκτήσουν νέες δεξιότητες, σε ένα διαρκώς εξελισσόμενο περιβάλλον. Σε αυτή τη διαδικασία μάθησης απαιτείται προσαρμοστικότητα θέληση, διαρκής βελτίωση τόσο σε προσωπικό όσο και σε επαγγελματικό επίπεδο, δεξιότητες επικοινωνίας και πολύ καλή αίσθηση του χιούμορ.

Τέλος ο Monk (2004) ανέδειξε κάποιους παράγοντες που δρουν ανασταλτικά στην απόκτηση νέων δεξιοτήτων στις νέες τεχνολογίες από τους βιβλιοθηκονόμους. Αυτοί είναι κύρια ο περιορισμένος διαθέσιμος χρόνος, η

έλλειψη οργανωμένων τυπικών και άτυπων τρόπων εκπαίδευσης, καθώς επίσης και η έλλειψη τόσο προσωπικών όσο και επαγγελματικών κινήτρων.

4.2.Αντιλήψεις Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων

Διάφορες μελέτες που διεξήχθησαν, είχαν ως σκοπό να παρουσιάσουν τις αντιλήψεις των Ελλήνων ακαδημαϊκών βιβλιοθηκονόμων σε ότι αφορά το ρόλο τους ως προμηθευτές πληροφοριών στην ψηφιακή εποχή. Είχαν ως στόχο λοιπόν:

- να καταγράψουν τις απόψεις των Ελλήνων ακαδημαϊκών βιβλιοθηκονόμων για το Google
- να παρουσιάσουν την επίδραση του Googling στις υπηρεσίες πληροφοριών των βιβλιοθηκών
- να εξετάσουν το αν και κατά πόσον οι βιβλιοθηκονόμοι αισθάνονται ασφαλείς, όσον αφορά τις δεξιότητες που κατέχουν στη νέα αυτή εποχή και
- να εξετάσουν το είδος της κατάρτισης που απαιτείται να παρασχεθεί στους Έλληνες ακαδημαϊκούς βιβλιοθηκονόμους προκειμένου να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις νέες προκλήσεις.

Οι ερευνητές συμπέραναν, πως το Google είναι ένα δυναμικό εργαλείο για την έρευνα πληροφοριών, η δημοφιλέστερη και η πιο αξιόπιστη μηχανή αναζήτησης που προσφέρει γρήγορη και εύκολη παροχή πληροφοριών. Παρόλα αυτά, η ανάγκη για αξιολόγηση των πηγών του Google φαίνεται να είναι ζωτικής σημασίας, καθώς αμφισβητείται η ποιότητα των πηγών και οι χρήστες καταλήγουν να υπερφορτώνονται με πληροφορίες. Επιπλέον, τα αποτελέσματα ανέδειξαν το σημαντικό συμπληρωματικό και όχι ανταγωνιστικό ρόλο που παίζει το Google ως εργαλείο στην επαγγελματική τους καθημερινότητα. Απαιτείται από τις βιβλιοθήκες να υιοθετήσουν τις νέες εξελίξεις, να ενεργήσουν ως πολιτιστικά και εκπαιδευτικά κέντρα, υποστηρίζοντας τη δια βίου μάθηση, και βελτιώνοντας την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ούτως ώστε να μπορέσουν να «επιβιώσουν» να αντεπεξέλθουν και να αναπτυχθούν στη νέα εποχή.

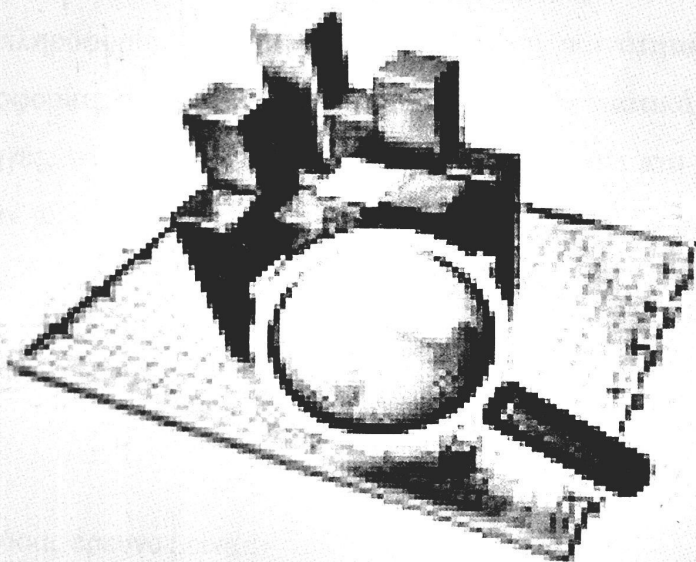

Οι βιβλιοθηκονόμοι καλούνται να γίνουν δια βίου εκπαιδευόμενοι προκειμένου να ανταποκριθούν στις καινούριες απαιτήσεις του πληροφοριακού κόσμου και να ακολουθήσουν τις νέες εκπαιδευτικές εξελίξεις αποκτώντας νέες δεξιότητες, που αφορούν κυρίως στη χρήση των νέων τεχνολογιών, στη διοίκηση και στην προσωπική ανάπτυξη. Τα υπάρχοντα επιμορφωτικά προγράμματα που πραγματοποιούνται στις ελληνικές βιβλιοθήκες χαρακτηρίζονται από έλλειψη οργανωμένου πλαισίου και χρηματοδότησης.

Τα υπάρχοντα τμήματα βιβλιοθηκονομίας μπορούν να διαδραματίσουν έναν ουσιαστικό ρόλο στη παροχή δια βίου μάθησης αν ενεργήσουν ως διοργανωτές κοινών επιμορφωτικών προγραμμάτων προσφέροντας το θεωρητικού πλαίσιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο Η ΕΡΕΥΝΑ

1. Εισαγωγή

Από την βιβλιογραφική ανασκόπηση που έγινε στο θεωρητικό μέρος της εργασίας, προκύπτει ότι, στη σύγχρονη κοινωνία οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας επιδρούν καταλυτικά στην έρευνα. Μέρα με τη μέρα αναπτύσσονται νέα εργαλεία συλλογής, αποθήκευσης, επεξεργασίας και ανάλυσης δεδομένων. Οι βιβλιοθηκονόμοι πλέον διαθέτουν σημαντικές πηγές και τεχνογνωσία που θα τους βοηθήσει να ερευνούν μέσα από αυτές.

Κάθε πρωτοετής φοιτητής της βιβλιοθηκονομίας θα πρέπει λοιπόν να είναι ήδη εφοδιασμένος, μέσω της εκπαίδευσης που έχει λάβει ως εκείνη τη στιγμή, με εμπειρία εργασίας σε ηλεκτρονικό περιβάλλον και με δεξιότητες σε χρήση της τεχνολογίας. Θα πρέπει να έχει αναπτύξει ικανότητες για χρήση κριτικής σκέψης έτσι ώστε, αφού συλλέξει και οργανώσει το ανακτώμενο υλικό, να είναι σε θέση να

αξιολογήσει και να χρησιμοποιήσει μέσα από τον μεγάλο όγκο των δεδομένων εκείνες μόνο τις πληροφορίες που του είναι χρήσιμες για την έρευνά του.

Για να κάνει σωστή διαχείριση και κριτική αποτίμηση της ανακτώμενης πληροφορίας, κάθε πρωτοετής φοιτητής θα πρέπει να έχει λάβει σωστή πληροφοριακή παιδεία να έχει δηλαδή την ικανότητα να αναγνωρίζει την ανάγκη πληροφόρησής του, να εντοπίζει, να αποτιμά και να χρησιμοποιεί αποτελεσματικά την απαραίτητη πληροφορία. Πρέπει να έχει δηλαδή, την ικανότητα να εντοπίζει τις πηγές της πληροφορίας, να ανακτά πληροφορίες αποτελεσματικά, ειδικά από τις ηλεκτρονικές πηγές, να αποτιμά, να αξιολογεί, να οργανώνει και να κάνει χρήση των πληροφοριών με τέτοιο τρόπο ώστε οι άλλοι να μπορούν να μάθουν μέσα από αυτές.

2. Σκοπός Διεξαγωγής της Έρευνας

Σκοποί της παρούσας έρευνας είναι:

- A) Να ερευνηθεί και να καταγραφεί η κατάσταση στη βιβλιοθηκονομία και στις νέες τεχνολογίες.
- B) Να διαπιστωθεί ποιες είναι οι ικανότητες των πρωτοετών φοιτητών της βιβλιοθηκονομίας στη διαχείριση του Microsoft Office.
- Γ) Και τέλος να διερευνηθεί ποιες είναι οι ικανότητες των πρωτοετών φοιτητών της βιβλιοθηκονομίας στην ανεύρεση και τη χρήση των πληροφοριών μέσω του διαδικτύου.

3. Μεθοδολογία – στόχοι

Ερευνητικό πεδίο

Το ερευνητικό πεδίο της έρευνας αποτελεί το ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης και πιο συγκεκριμένα το Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης.

Πληθυσμός / Στόχος

Ο Πληθυσμός της έρευνας αποτελείται από τούς πρωτοετείς φοιτητές του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης, κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2008-2009*.(1α)

Ερευνητικό εργαλείο - Μέθοδος Συλλογής Στοιχείων

Στη συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιήθηκε ανώνυμο ερωτηματολόγιο, με ερωτήσεις κλειστού τύπου κυρίως και ορισμένες ανοικτού τύπου, στις οποίες ζητήθηκε από τους φοιτητές να αναφέρουν δικές τους απόψεις σχετικά με το υπο ερώτηση θέμα. Οι κλειστού τύπου ερωτήσεις είναι δύσκολο να διατυπωθούν αλλά παρέχουν μεγαλύτερη ευκολία στον έλεγχο και ανάλυση των δεδομένων.

Το ερωτηματολόγιο επιλέχθηκε γιατί είναι λιγότερο δαπανηρό, χρειάζεται λιγότερος χρόνος συμπλήρωσης του και παρέχει την δυνατότητα πλήρους ανωνυμίας. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 2 ερευνητικά πεδία και απαρτίζεται από 23 ερωτήσεις*.(1β)(1γ) Στο πρώτο παρατίθενται τα δημογραφικά στοιχεία των πρωτοετών φοιτητών και το δεύτερο αναφέρεται σε θέματα που αφορούν τις ικανότητες και τις δεξιότητες αυτών και πως τις χρησιμοποιούν στην ερευνα, την αξιολόγηση και οργάνωση πληροφοριών.

Το ερωτηματολόγιο παρατίθεται στο παράρτημα 1 καθώς και το εισαγωγικό σημείωμα.

Μέθοδος στατιστικής ανάλυσης- Παρουσίασης αποτελεσμάτων

Για την ανάλυση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο ανάλυσης δεδομένων κοινωνικών επιστημών SPSS 13 (Statistical Package for Social Sciences) και τα αποτελέσματα παρουσιάζονται σε πίνακες και σε διαγράμματα, ραβδογράμματα και κυκλικά διαγράμματα. Ο σκοπός της ανάλυσης

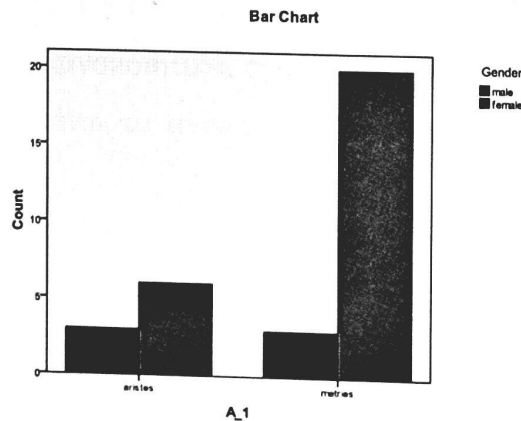
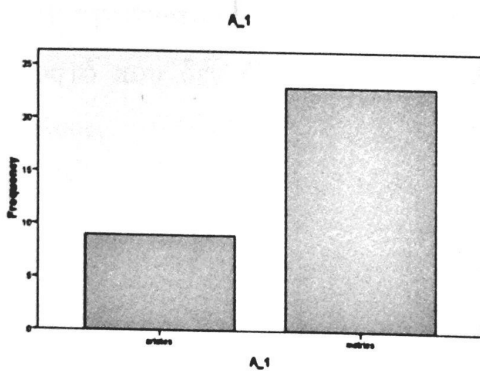

των δεδομένων είναι να μετατρέψει ένα μεγάλο όγκο πληροφοριών σε μια λογική σειρά και με τρόπο που να καταλήγει σε αποτελέσματα τα οποία να καταγράφονται και να αναφέρονται. Όλα τα στοιχεία που συλλέχτηκαν, μελετήθηκαν και στη συνέχεια υποβλήθηκαν σε ανάλυση μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή συμπεριλαμβάνοντας την κάθε λεπτομέρεια. Στη συνέχεια τα δεδομένα κωδικοποιήθηκαν και ταξινομήθηκαν στον υπολογιστή με τη βοήθεια του στατιστικού προγράμματος που επιλέγηκε.

4. Κριτική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων.

1. Πως θα χαρακτήριζες τις γνώσεις σου στη βασική χρήση Η/Υ;

		A_1			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Άριστες	9	28.1	28.1	28.1
	Μέτριες	23	71.9	71.9	100.0
	Σύνολο	32	100.0	100.0	

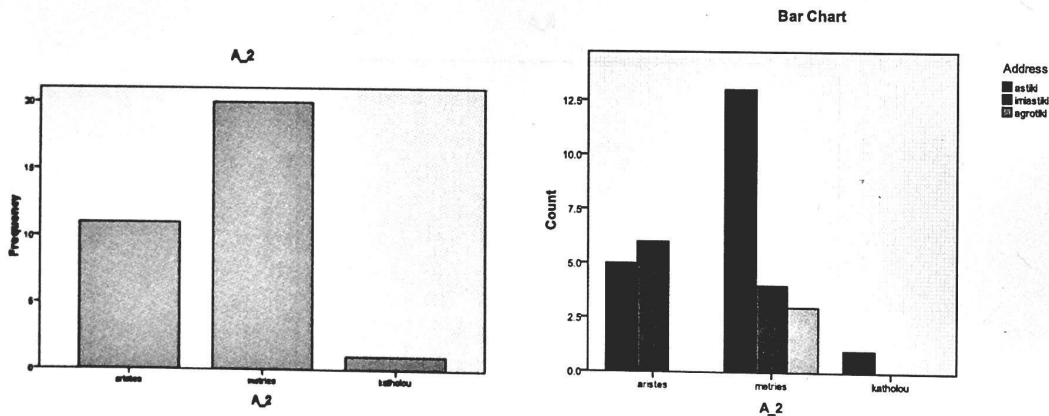

Το μεγαλύτερο ποσοστό των πρωτοετών φοιτητών της βιβλιοθηκονομίας 71.9% χαρακτηρίζει τις γνώσεις του στη βασική χρήση Η/Υ μέτριες και το υπόλοιπο 28.1% άριστες. Παρατηρούμε πως το επίπεδο γνώσεων τους είναι σε πολύ καλά επίπεδα, και αυτό μπορεί να τους βοηθήσει στην εξέλιξη των σπουδών τους.

2. Πως θα χαρακτήριζες τις γνώσεις σου όσον αφορά στην επεξεργασία κειμένου σε MS Word;

		A_2			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Άριστες	11	34.4	34.4	34.4
	Μέτριες	20	62.5	62.5	96.9
	Καθόλου	1	3.1	3.1	100.0
	Σύνολο	32	100.0	100.0	

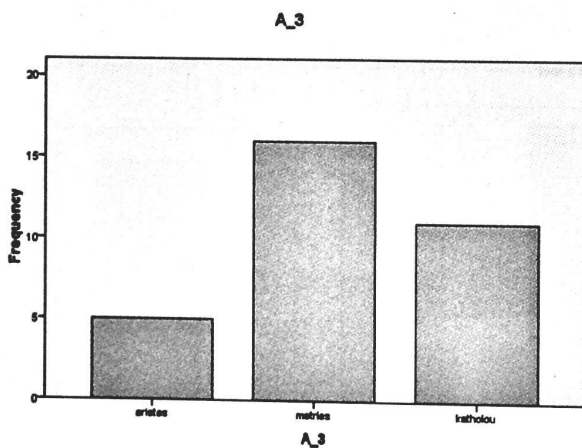

Το 62.5% θα χαρακτήριζε τις γνώσεις του στην επεξεργασία κειμένου σε MS Word μέτριες, το 34.4% άριστες ενώ το 3.1% δεν έχει καθόλου γνώσεις. Και σε αυτήν την ερώτηση τα ποσοστά είναι πολύ ικανοποιητικά, εφόσον ελάχιστο είναι το ποσοστό που δεν έχει καθόλου γνώσεις πάνω το αντικείμενο της επεξεργασίας κειμένου.

3. Πως θα χαρακτήριζες τις γνώσεις σου όσον αφορά στη δημιουργία παρουσιάσεων σε MS Power Point;

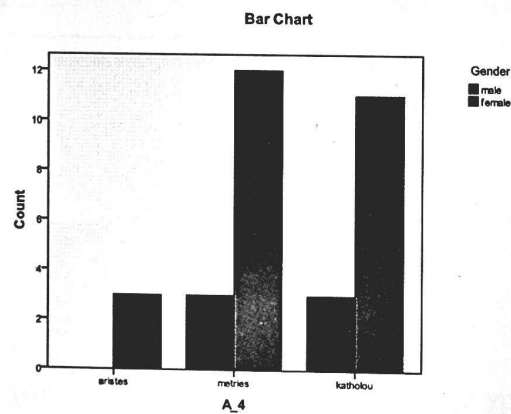
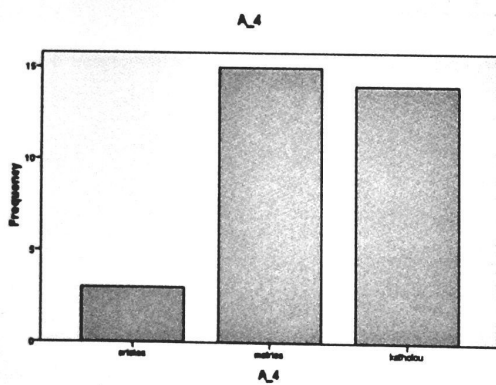
		A_3			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Άριστες	5	15.6	15.6	15.6
	Μέτριες	16	50.0	50.0	65.6
	Καθόλου	11	34.4	34.4	100.0
	Σύνολο	32	100.0	100.0	

Το 50% θα χαρακτήριζε τις γνώσεις του στην δημιουργία παρουσιάσεων σε MS Power Point μέτριες, το 34.4% δεν έχει καθόλου γνώσεις ενώ το 15.6% θα τις χαρακτήριζε άριστες. Το πρόγραμμα δημιουργίας παρουσίασης φαίνεται να είναι λιγότερο γνωστό στους πρωτοετής φοιτητές, αφού περίπου οι μισοί από τους ερωτηθέντες θα χαρακτήριζαν το επίπεδο τους μέτριο.

4. Πως θα χαρακτήριζες τις γνώσεις σου σχετικά με την κατασκευή και τη χρήση Βάσεων Δεδομένων σε MS Excel;

		A_4			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Άριστες	3	9.4	9.4	9.4
	Μέτριες	15	46.9	46.9	56.3
	Καθόλου	14	43.8	43.8	100.0
	Σύνολο	32	100.0	100.0	

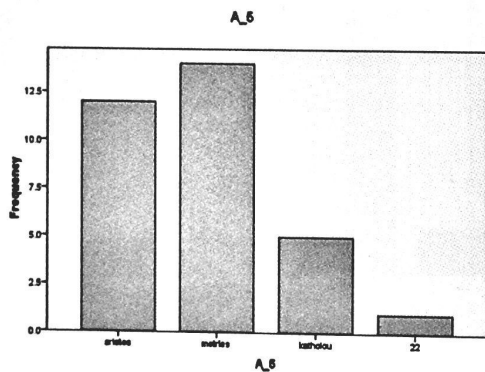

Το 46.9% των ερωτηθέντων θα χαρακτήριζε τις γνώσεις του στην κατασκευή και τη χρήση Βάσεων Δεδομένων σε MS Excel μέτριες, το 43.8% δεν έχει καθόλου γνώσεις ενώ το 9.4% θα τις χαρακτήριζε άριστες. Και σ αυτήν την ερώτηση, οι γνώσεις των πρωτοετών φοιτητών χαρακτηρίζονται από μέτριες έως ανύπαρκτες.

5. Πως θα χαρακτηρίζες τις γνώσεις σου σχετικά με τη χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου MS Outlook;

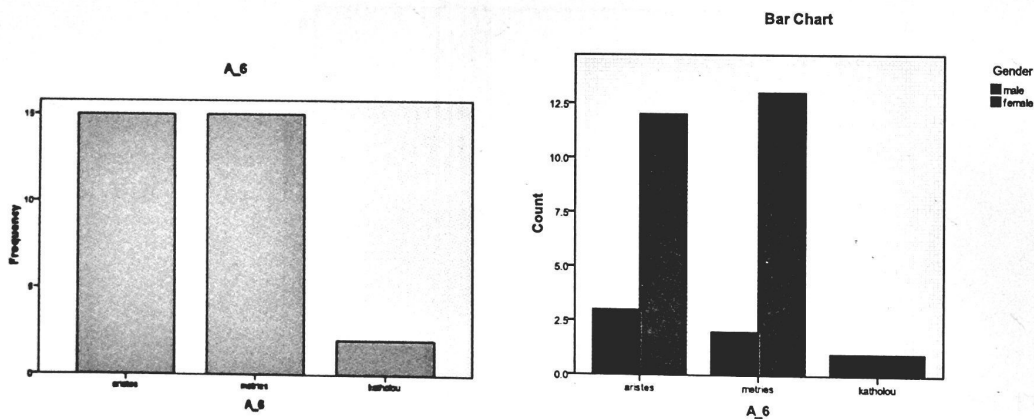
		A_5			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Άριστες	12	37.5	37.5	37.5
	Μέτριες	14	46.9	46.9	84.4
	Καθόλου	5	15.6	15.6	100.0
Σύνολο		32	100.0	100.0	

Το μεγαλύτερο ποσοστό 46.9% θα χαρακτηρίζε τις γνώσεις του στην χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου MS Outlook μέτριες, το 37.5% άριστες ενώ το 15.6% δεν έχει καθόλου γνώσεις. Μικρό είναι το ποσοστό που φαίνεται να μην έχει καθόλου γνώσεις πάνω στη χρήση αυτού του αντικειμένου. Οι περισσότεροι φαίνεται να χειρίζονται αρκετά καλά, ακόμα και άριστα αυτήν την εφαρμογή.

6. Πως θα χαρακτήριζες τις γνώσεις σου όσον αφορά στη βασική χρήση του διαδικτύου;

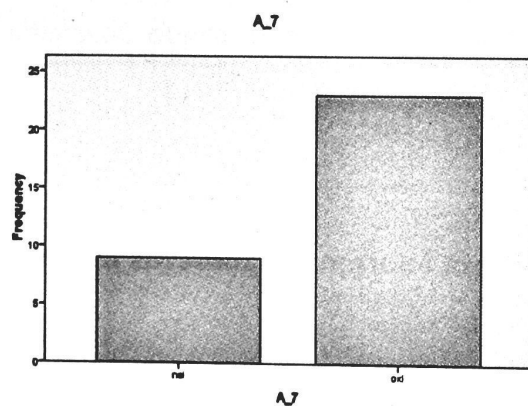
		A_6			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Άριστες	15	46.9	46.9	46.9
	Μέτριες	15	46.9	46.9	93.8
	Καθόλου	2	6.3	6.3	100.0
	Σύνολο	32	100.0	100.0	

Ένα ποσοστό 46.9% θα χαρακτήριζε τις γνώσεις του όσον αφορά στη βασική χρήση του διαδικτύου άριστες, ένα ακόμη 46,9% θα τις χαρακτήριζε μέτριες, ενώ το 6.3% δεν έχει καθόλου γνώσεις. Ελάχιστο είναι το ποσοστό που δεν έχει καθόλου γνώσεις σχετικά με τη χρήση των υπηρεσιών του διαδικτύου. Οι περισσότεροι νέοι σήμερα είναι πολύ καλοί χρήστες του Η/Υ και ειδικότερα στην εφαρμογή του διαδικτύου και αυτό δεν αποτελεί εξαίρεση και για τους φοιτητές του δείγματός μας.

7. Έχεις αποκτήσει κάποιο πτυχίο πιστοποίησης γνώσεων Η/Υ;

		A_7			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Ναι	9	28.1	28.1	28.1
	Όχι	23	71.9	71.9	100.0
	Σύνολο	32	100.0	100.0	

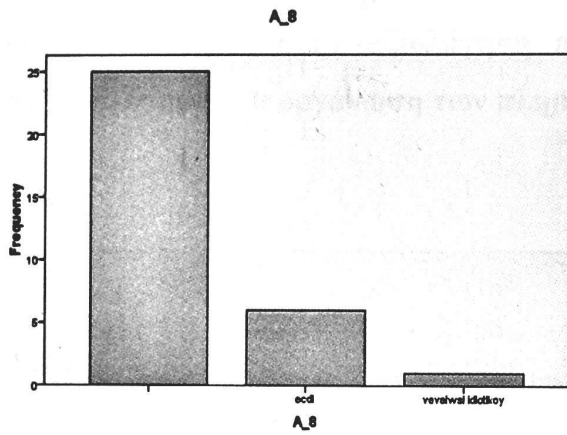

Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος 71.9% δεν έχει αποκτήσει κάποιο πτυχίο πιστοποίησης γνώσεων Η/Υ, ενώ μόνο το 28.1% έχει κάποιο ανάλογο πτυχίο.

8. Εάν ναι, ποιο είναι αυτό;

		A_8			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο		25	78.1	78.1	78.1
	ECDL	6	18.8	18.8	96.9
	Βεβαίωση ιδιωτικού	1	3.1	3.1	100.0
	Σύνολο	32	100.0	100.0	

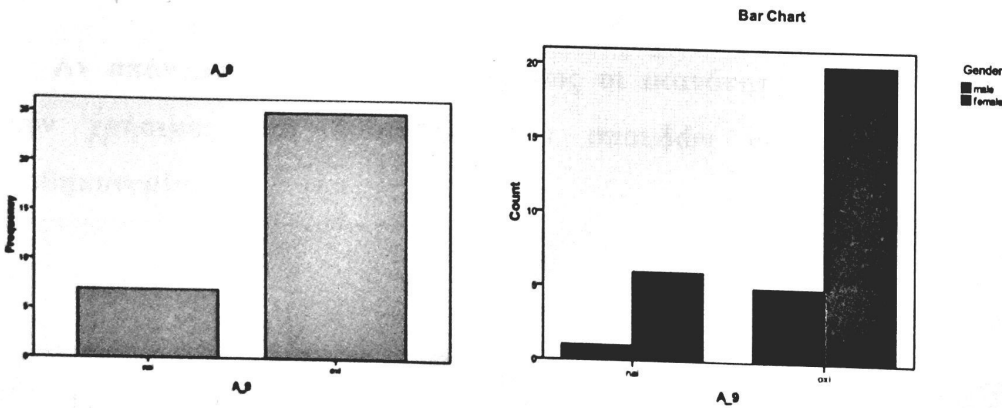

Το 18.8% όσων έχουν αποκτήσει κάποιο πτυχίο αυτό είναι το ECDL, το 11.1% έχει βεβαίωση ιδιωτικού φορέα πιστοποίησης ενώ το 22.2% δεν δήλωσε τι πτυχίο διαθέτει.

9. Έχεις κάποια εμπειρία εργασίας σε ψηφιακό περιβάλλον;

		A_9			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Ναι	7	21.9	21.9	21.9
	Όχι	25	78.1	78.1	100.0
	Σύνολο	32	100.0	100.0	

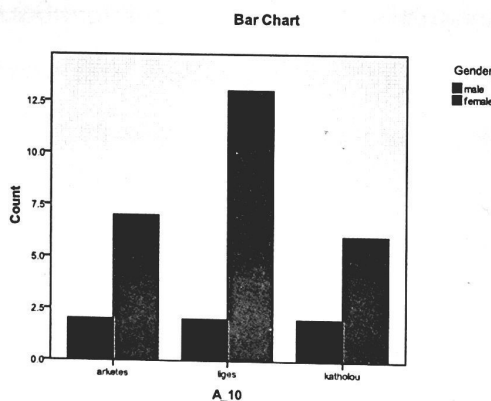
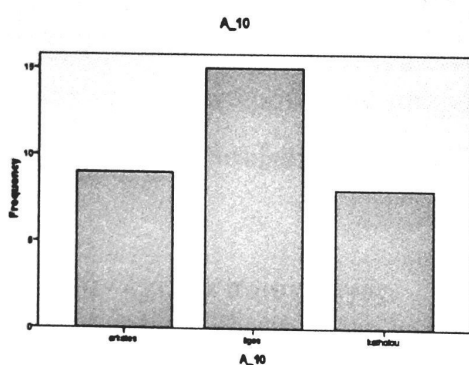

Το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών 78.1% δήλωσε πως δεν έχει κάποια εμπειρία εργασίας σε ψηφιακό περιβάλλον ενώ το 21.9% απάντησε πως έχει

10. Πιστεύεις πως διαθέτεις κάποιες δεξιότητες στη χρήση των νέων τεχνολογιών; (π.χ. δεξιότητες στην αξιολόγηση πηγών πληροφορίας καθώς και στην αξιολόγηση και οργάνωση των πληροφοριών)

		A_10			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Αρκετές	9	28.1	28.1	28.1
	Λίγες	15	46.9	46.9	75.0
	Καθόλου	8	25.0	25.0	100.0
	Σύνολο	32	100.0	100.0	

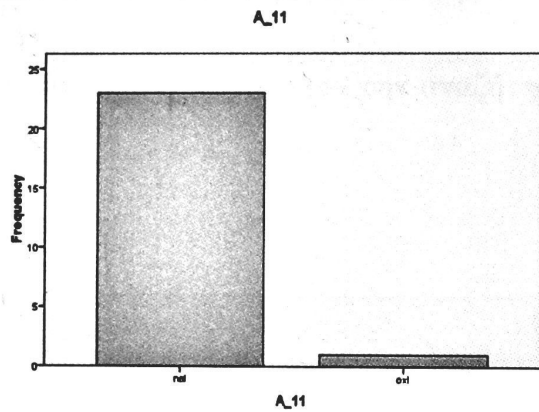

Το μεγαλύτερο ποσοστό 46.9% του δείγματος πιστεύει πως διαθέτει λίγες δεξιότητες στη χρήση των νέων τεχνολογιών, το 28.1% πιστεύει πως διαθέτει αρκετές ενώ ένα ποσοστό 25% καθόλου.

11. Αν απάντησες θετικά, θεωρείς πως οι ικανότητές σου αυτές θα σου φανούν χρήσιμες στο διάστημα των σπουδών σου στο τμήμα της βιβλιοθηκονομίας;

		A_11			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Ναι	23	71.9	95.8	95.8
	Όχι	1	3.1	4.2	100.0
	Σύνολο	24	75.0	100.0	
Εκλεικόμενα		8	25.0		
	Σύνολο	32	100.0		

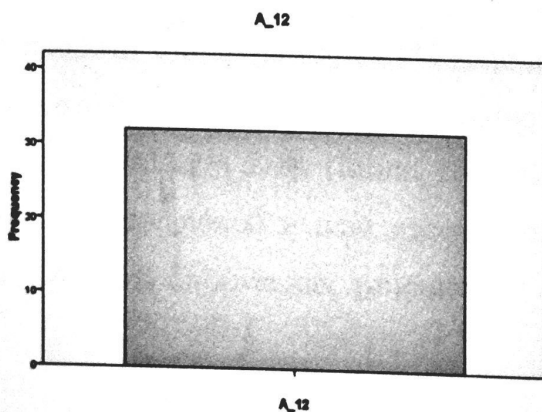

Το μεγαλύτερο ποσοστό 95.8% θεωρεί πως οι ικανότητές του αυτές θα του φανούν χρήσιμες στο διάστημα των σπουδών του στο τμήμα της βιβλιοθηκονομίας ενώ το 4.2% πως όχι.

Οι πρωτοετής φοιτητές της βιβλιοθηκονομίας διάλεξαν ενδεχομένως τη συγκεκριμένη σχολή, λόγω των δεξιοτήτων που διαθέτουν σχετικά με τις νέες τεχνολογίες και πιστεύουν πως μπορούν αυτές να τους φανούν πολύ χρήσιμες κατά το διάστημα των σπουδών τους.

12. Εάν όχι για ποιόν λόγο;

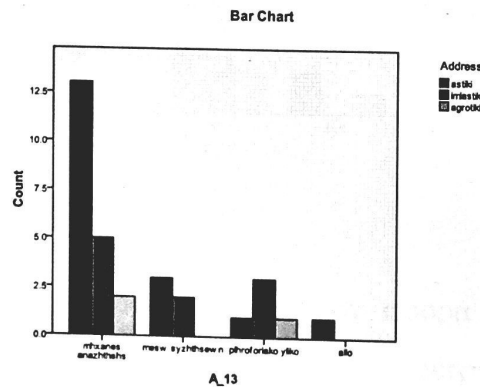
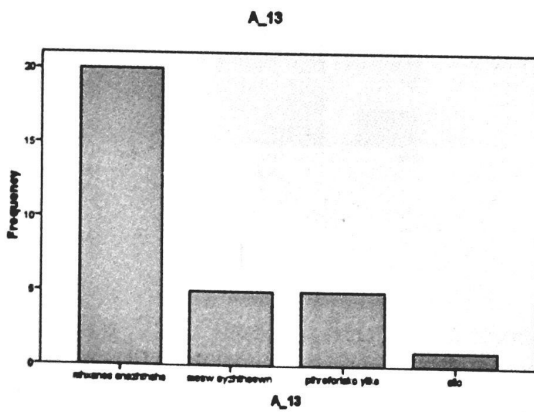
A_12				
	Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	32	100.0	100.0	100.0

Το 4.2% που απάντησε πως δεν θα του χρησιμεύσουν οι γνώσεις του κατά τη διάρκεια των σπουδών του δεν απάντησε για ποιο λόγο το πιστεύει αυτό.

13. Ποιο τρόπο χρησιμοποιείς κυρίως για την αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο;

		A_13			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Μηχανές αναζήτησης	20	62.5	64.5	64.5
	Μέσω συζητήσεων	5	15.6	16.1	80.6
	Πληροφοριακό υλικό	5	15.6	16.1	96.8
	άλλο	1	3.1	3.2	100.0
	Σύνολο	31	96.9	100.0	
Εκλειπόμενα		1	3.1		
Σύνολο		32	100.0		

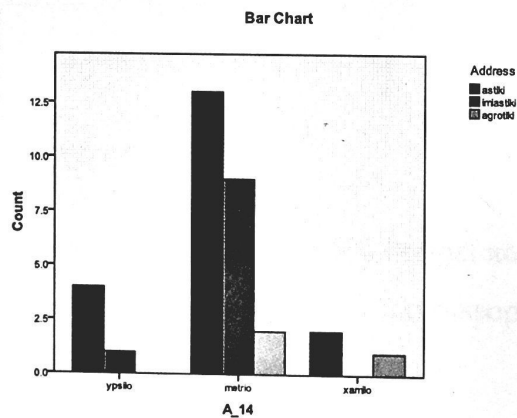
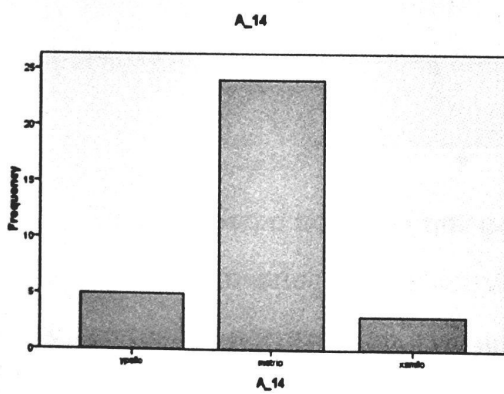

Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος 64.5% χρησιμοποιεί κυρίως για την αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο μηχανές αναζήτησης με λέξεις κλειδιά, ένα 16.1% μέσω συζητήσεων – ανταλλαγή ιδεών (forum, chat, blog, e-mails), ένα άλλο 16.1% μέσω ανεύρεσης πληροφοριακού υλικού σχετικού με του θέματος (όπως άρθρα, βιβλία κ.α.) και ένα 3.2% δηλώνει πως χρησιμοποιεί όλους τους παραπάνω τρόπους.

14. Ποιο θεωρείς ότι είναι το επίπεδο των ικανοτήτων σου όσον αφορά στην ανεύρεση και τη χρήση των πληροφοριών μέσω του διαδικτύου;

		A_14			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Υψηλό	5	15.6	15.6	15.6
	Μέτριο	24	75.0	75.0	90.6
	Χαμηλό	3	9.4	9.4	100.0
	Σύνολο	32	100.0	100.0	

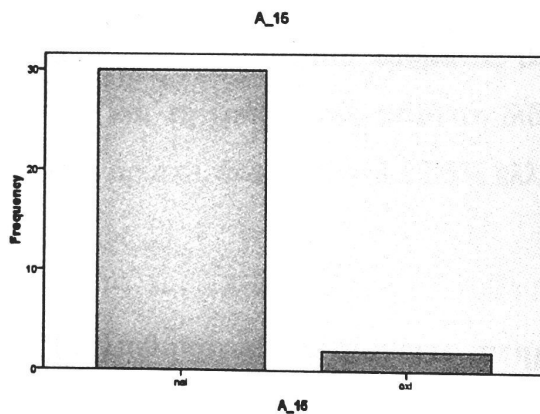

Το 75% θεωρεί ότι το επίπεδο των ικανοτήτων του όσον αφορά στην ανεύρεση και τη χρήση των πληροφοριών μέσω του διαδικτύου είναι μέτριο, το 15.6% υψηλό και το 9.4% χαμηλό. Ικανοποιητικό παρουσιάζεται το επίπεδο τους και σ αυτήν την ερώτηση εφόσον οι περισσότεροι το χαρακτηρίζουν μέτριο η ακόμη και υψηλό.

15. Θεωρείς πως το τμήμα βιβλιοθηκονομίας θα πρέπει να παρέχει βασική εκπαίδευση πληροφορικής στους πρωτοετείς φοιτητές;

		A_15			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Ναι	30	93.8	93.8	93.8
	Όχι	2	6.3	6.3	100.0
Σύνολο		32	100.0	100.0	

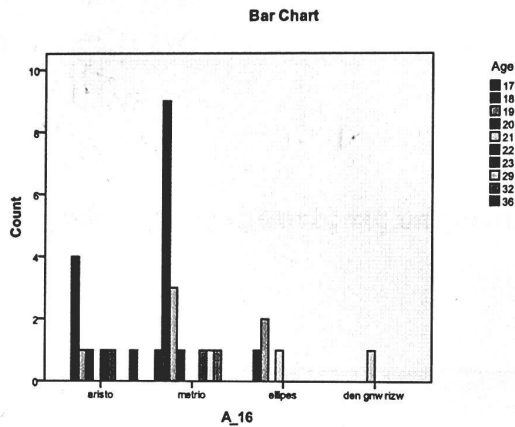
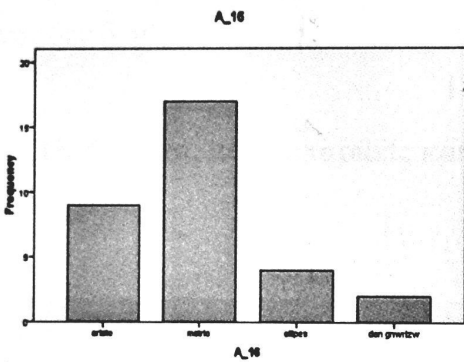

Το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών που ρωτήθηκαν 93.8% θεωρεί πως το τμήμα βιβλιοθηκονομίας θα πρέπει να παρέχει βασική εκπαίδευση πληροφορικής στους πρωτοετείς φοιτητές του, ενώ μόνο το 6.3% απαντά αρνητικά.

16. Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το προφίλ του τμήματος βιβλιοθηκονομίας όσον αφορά στις νέες τεχνολογίες και τη χρήση τους κατά τη διδασκαλία;

		A_16			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Άριστο	9	28.1	28.1	28.1
	Μέτριο	17	53.1	53.1	81.3
	Ελλιπές	4	12.5	12.5	93.8
	Δεν γνωρίζω	2	6.3	6.3	100.0
Σύνολο		32	100.0	100.0	

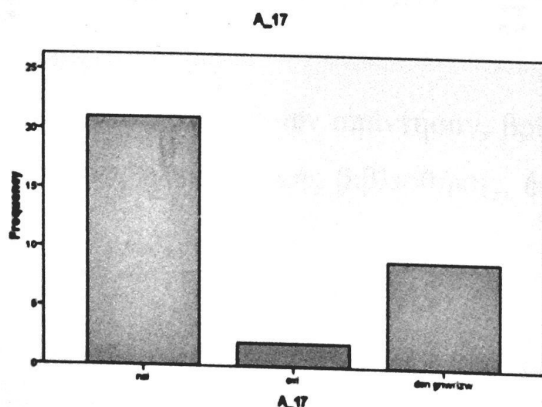

Το 53.1% πιστεύει πως το προφίλ του τμήματος βιβλιοθηκονομίας όσον αφορά στις νέες τεχνολογίες και τη χρήση τους κατά τη διδασκαλία είναι μέτριο, ένα 28.1% θα το χαρακτήριζε άριστο, ένα ποσοστό 12.5% ελλιπές ενώ ένα 6.3% δεν γνωρίζει.

17. Το τμήμα της βιβλιοθηκονομίας διαθέτει υπηρεσίες ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης;

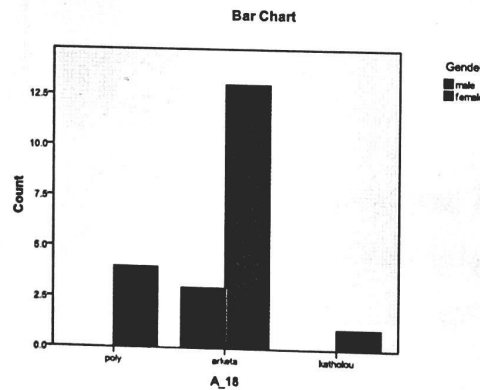
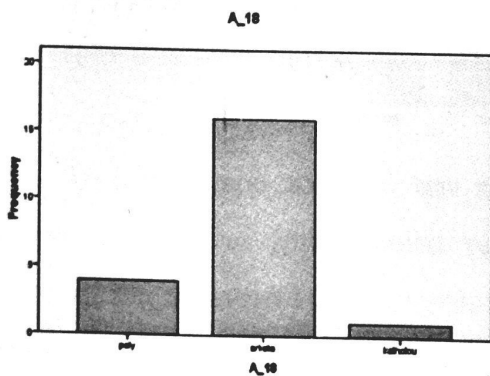
		A_17			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Ναι	21	65.6	65.6	65.6
	Όχι	2	6.3	6.3	71.9
	Δεν γνωρίζω	9	28.1	28.1	100.0
	Σύνολο	32	100.0	100.0	

Το 65.6% γνωρίζει ότι το τμήμα της βιβλιοθηκονομίας διαθέτει υπηρεσίες ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης, ένα 28.1% δεν γνωρίζει ενώ ένα ποσοστό 6.3% πιστεύει πως δεν διαθέτει.

18. Εάν ναι, πόσο επαρκείς και λειτουργικές βρίσκεις αυτές τις υπηρεσίες;

		A_18			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Πολύ	4	12.5	19.0	19.0
	Αρκετά	16	50.0	76.2	95.2
	Καθόλου	1	3.1	4.8	100.0
	Σύνολο	21	65.6	100.0	
Εκλειπόμενα		11	34.4		
Σύνολο		32	100.0		

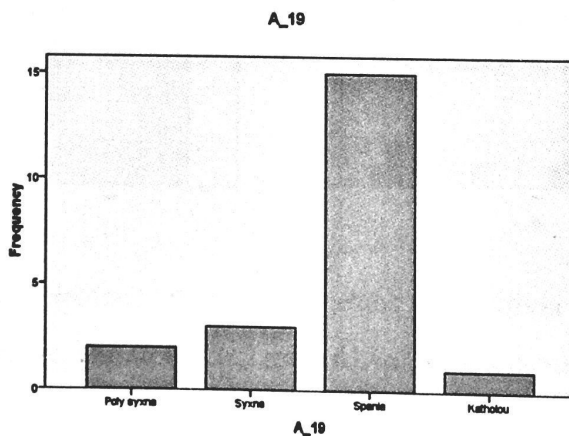

Το μεγαλύτερο ποσοστό 76.2% όσων απάντησαν, βρίσκει αρκετά επαρκείς και λειτουργικές τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης, ένα 19% πολύ και ένα 4.8% καθόλου.

19. Εάν το τμήμα σου διαθέτει, με ποια συχνότητα χρησιμοποιείς τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης;

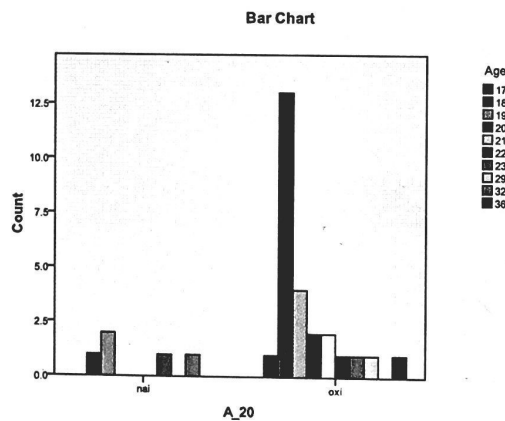
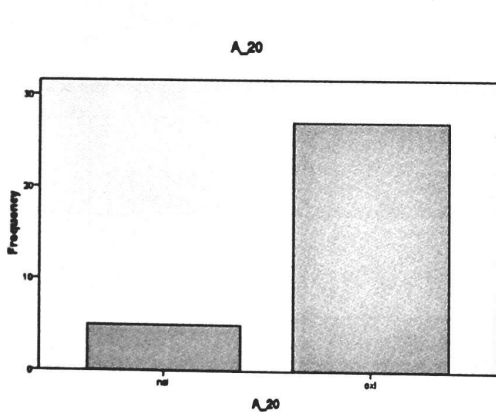
		A_19			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Πολύ συχνά	2	6.3	9.5	9.5
	Συχνά	3	9.4	14.3	23.8
	Σπάνια	15	46.9	71.4	95.2
	Καθόλου	1	3.1	4.8	100.0
	Σύνολο	21	65.6	100.0	
Εκλειπόμενα		11	34.4		
	Σύνολο	32	100.0		

Το μεγαλύτερο ποσοστό των πρωτοετών φοιτητών της έρευνάς μας 71.4% δηλώνει πως σπάνια χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης του τμήματος, ένα ποσοστό 14.3% συχνά, ένα 9.5% πολύ συχνά και ένα ποσοστό 4.8% καθόλου.

20. Κάνεις χρήση αντίστοιχων υπηρεσιών από άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα;

		A_20			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Ναι	5	15.6	15.6	15.6
	Όχι	27	84.4	84.4	100.0
	Σύνολο	32	100.0	100.0	

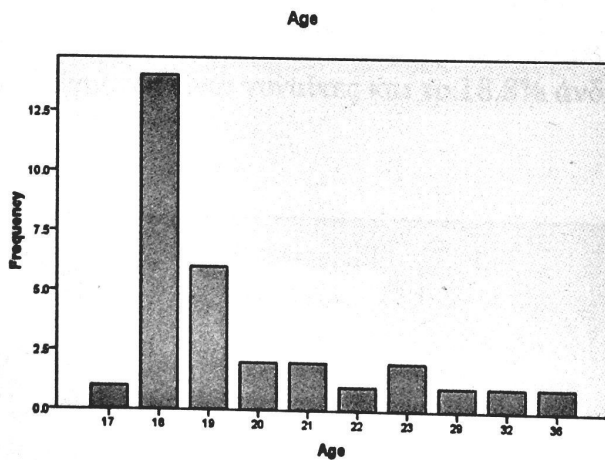

Το 84.4% των φοιτητών δήλωσαν πως δεν κάνει χρήση αντίστοιχων υπηρεσιών ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης από άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα ενώ το 15.6% πως χρησιμοποιεί αντίστοιχες υπηρεσίες άλλων ιδρυμάτων.

- Οι παραπάνω 20 ερωτήσεις εξετάστηκαν για στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις $p < 0.05$ αλλά δεν βρέθηκε καμία στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ αυτών και των δημογραφικών στοιχείων των ερωτηθέντων φοιτητών που σημαίνει ότι το φύλλο, η ηλικία και ο τόπος καταγωγής του δείγματος δεν επηρεάζει τα αποτελέσματα της έρευνας.

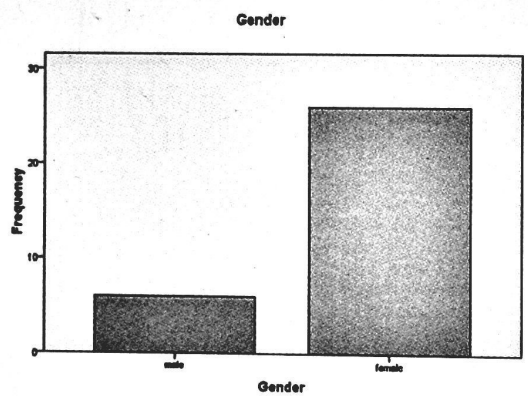
	Age	Συχνότητα	Age		
			Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	17	1	3.1	3.2	3.2
	18	14	43.8	45.2	48.4
	19	6	18.8	19.4	67.7
	20	2	6.3	6.5	74.2
	21	2	6.3	6.5	80.6
	22	1	3.1	3.2	83.9
	23	2	6.3	6.5	90.3
	29	1	3.1	3.2	93.5
	32	1	3.1	3.2	96.8
	36	1	3.1	3.2	100.0
	Σύνολο	31	96.9	100.0	
Εκλειπόμενα		1	3.1		
	α				
Σύνολο	32	100.0			

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε 32 πρωτοετείς φοιτητές της βιβλιοθηκονομίας που ήταν άτομα ηλικίας 17-36 ετών με μεγαλύτερη συχνότητα στα άτομα ηλικίας από 18 έως 19 ετών.

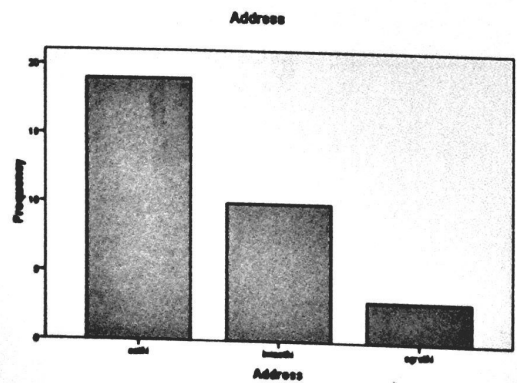

		Gender			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Ανδρας	6	18.8	18.8	18.8
	Γυναίκα	26	81.3	81.3	100.0
	Σύνολο	32	100.0	100.0	

Το 81.2% του δείγματος είναι γυναίκες και το 18.8% άνδρες.

		Address			
		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Αστική	19	59.4	59.4	59.4
	Ημιαστική	10	31.3	31.3	90.6
	Αγροτική	3	9.4	9.4	100.0
	Σύνολο	32	100.0	100.0	

Το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών 59.4% έμεινε σε αστική περιοχή πριν πάει να σπουδάσει, το 31.3 σε ημιαστική και το 9.4% σε αγροτική περιοχή.

Επίπεδο της εκπαίδευσης των αποφοίτων του ερευνητικού προγράμμου

Από την παραπάνω ανάλυση των αποτελεσμάτων του ερευνητικού προγράμμου προκύπτει ευαρεστωτικά σχετικά με τις προτιμήσεις των φοιτητών της Βιβλιοθηκονομίας στην εκπαίδευση και τη δημοτικότητα των ερευνητικών εργασιών του διδάσκοντα.

Σημειώνεται επίσης ότι οι προτιμήσεις της ερευνητικής και της επαγγελματικής επιδίωξης καθορίζονται στην ηλικία και μόνο με τη μέση εκπαίδευση νέα εργαζόμενα συλλογικά αποδοκίμασε τις εργασιακές και αναλυτικές δεξιότητες. Για να γίνει λοιπόν ένας κριτικός φοιτητής της Βιβλιοθηκονομίας, οφείλει διαχειριστεί και κριτική αντιμετώπιση μιας αναμενόμενης ή απροσδόκητης εξέλιξης να έχει λάβει κάποια ερευνητική παιδεία.

Από την παραπάνω ανάλυση προκύπτει ότι μόλις το 28% των διδασκόντων έχει κάποια γνώση στη βιβλική χρήση της ΗΥ, ενώ οι υπόλοιποι φοιτητές προτιμούν τις γνώσεις τους περίπου επαρκώς. Όταν αφορά την εκπαίδευση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την παραπάνω επεξεργασία των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου, προκύπτουν ορισμένα συμπεράσματα σχετικά με τις ικανότητες των πρωτοετών φοιτητών της βιβλιοθηκονομίας στην ανεύρεση και τη χρήση των πληροφοριών μέσω του διαδικτύου.

Σήμερα γνωρίζουμε, ότι οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας επιδρούν καταλυτικά στην έρευνα και μέρα με τη μέρα αναπτύσσονται νέα εργαλεία συλλογής, αποθήκευσης, επεξεργασίας και ανάλυσης δεδομένων. Για να κάνει λοιπόν ένας πρωτοετής φοιτητής της βιβλιοθηκονομίας, σωστή διαχείριση και κριτική αποτίμηση μιας ανακτώμενης πληροφορίας, θα πρέπει να έχει λάβει σωστή πληροφοριακή παιδεία.

Από την παραπάνω έρευνα όμως, προκύπτει ότι μόλις το 28 % του δείγματος έχει άριστες γνώσεις στη βασική χρήση ενός Η/Υ, ενώ οι υπόλοιποι φοιτητές χαρακτηρίζουν τις γνώσεις τους μετρίου επιπέδου. Όσον αφορά την επεξεργασία

κειμένου σε MS Word, περίπου το 35 % εμφανίζεται να έχει άριστες γνώσεις και το 65 % μέτριες.

Στην δημιουργία παρουσιάσεων σε MS Power Point, το 50% θα χαρακτήριζε τις γνώσεις του μέτριες, το 35% δεν έχει καθόλου γνώσεις, και μόνο το 15 % περίπου θα τις χαρακτήριζε τις γνώσεις του πάνω στο συγκεκριμένο αντικείμενο άριστες. Στα ίδια περίπου ποσοστά εμφανίζονται και οι γνώσεις τους στο αντικείμενο κατασκευής και χρήσης Βάσεων Δεδομένων σε MS Excel.

Κατά τη διάρκεια της φοίτησης του ή και πριν από αυτή, το 72% του δείγματος δεν έχει αποκτήσει κάποιο πτυχίο πιστοποίησης των γνώσεων του στον Η/Υ. Παρά όμως το γεγονός αυτό, οι γνώσεις των ερωτηθέντων πάνω στη χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου MS Outlook και του διαδικτύου, χαρακτηρίζονται μέτριες, ή ακόμα και άριστες με ισάριθμα περίπου ποσοστά της τάξεως του 50-50%.

Οι περισσότεροι από τους πρωτοετείς φοιτητές δεν έχουν κάποια εμπειρία εργασίας πάνω σε ψηφιακό περιβάλλον, όμως πιστεύουν πως διαθέτουν δεξιότητες στη χρήση των νέων τεχνολογιών (έστω και λίγες), με το 28 % αυτών να πιστεύει πως διαθέτει αρκετές και πως αυτές τους οι ικανότητες θα του φανούν χρήσιμες στο διάστημα των σπουδών του στο τμήμα της βιβλιοθηκονομίας.

Από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση που έγινε στο τέταρτο κεφάλαιο της εργασίας, παρατηρούμε πως η δημοτικότητα των διαφόρων μηχανών αναζήτησης είναι πολύ μεγάλη με ολοένα και περισσότερους εκπαιδευτικούς και φοιτητές να αναζητούν πληροφορίες μέσω αυτών. Αυτό φαίνεται να συμβαίνει και με το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος, 65% που κυρίως χρησιμοποιεί για την αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο μηχανές αναζήτησης με λέξεις κλειδιά, ακόμα και αν οι περισσότεροι από αυτούς χαρακτηρίζουν μέτριο το επίπεδο των ικανοτήτων τους σχετικά με την ανεύρεση και τη χρήση των πληροφοριών μέσω του διαδικτύου.

Σχεδόν όλοι από τους συμμετέχοντες στο δείγμα φοιτητές, θεωρούν πως το τμήμα βιβλιοθηκονομίας θα πρέπει να παρέχει βασική εκπαίδευση πληροφορικής στους πρωτοετείς. Όσον αφορά στις νέες τεχνολογίες και τη χρήση τους κατά τη διδασκαλία, το 53% πιστεύει πως το προφίλ του τμήματος βιβλιοθηκονομίας σ' αυτό είναι μέτριο, ενώ ένα 30% περίπου θα χαρακτήριζε το προφίλ του τμήματος άριστο.

Το τμήμα της βιβλιοθηκονομίας διαθέτει υπηρεσίες ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης, αλλά μόνο το 65% δείχνει να το γνωρίζει και χαρακτηρίζει αρκετά επαρκείς και λειτουργικές τις υπηρεσίες αυτές. Οι περισσότεροι όμως σπάνια χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης του τμήματος και γενικά οι περισσότεροι από όσους ρωτήθηκαν δεν κάνουν χρήση αντίστοιχων υπηρεσιών ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης από άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Η συγκεκριμένη έρευνα θέλησε να αποτυπώσει όσο το δυνατό πιστότερα, τις ικανότητες των πρωτοετών φοιτητών της βιβλιοθηκονομίας στην ανεύρεση και τη χρήση των πληροφοριών μέσω του διαδικτύου.

Παρατηρούμε λοιπόν από την έρευνα μας, πως η χρήση των ΗΠΠ ασκεί θετική επίδραση στην εργασία των νέων βιβλιοθηκονόμων. Ειδικότερα, από την έρευνα γίνεται αντιληπτή η ύπαρξη ενός ευνοϊκού κλίματος για τις ΗΠΠ, αλλά και η αποδοχή της χρήσης τους ως αποτελεσματικά βιβλιοθηκονομικά εργαλεία.

Ένα ακόμη συμπέρασμα, που προκύπτει από την έρευνα αυτή, είναι η άμεση εξάρτηση μεταξύ της εκπαίδευσης στις ΗΠΠ και της χρήσης τους, σχέση που είχε ήδη επισημανθεί και από πολλές ακόμη σχετικές έρευνες.

Το μεγαλύτερο μέρος των φοιτητών ασχολείται και δείχνει να έχει πολύ καλό επίπεδο γνώσης πάνω στον ηλεκτρονικό κατάλογο, τις online βάσεις δεδομένων και τον Παγκόσμιο Ιστό, πηγές που χρησιμοποιούνται περισσότερο.

Η εκπαίδευση στις ΗΠΠ δεν είχε θετικές συνέπειες μόνο στη χρήση τους, αλλά και στην ίδια την εργασία των βιβλιοθηκονόμων, καθώς τους προσδίδει αυτοπεποίθηση και τους καθιστά περισσότερο αποδοτικούς στην επιτέλεση των καθηκόντων τους.

Το σημαντικότερο όλων, είναι ότι οι πρωτοετείς φοιτητές είναι πρόθυμοι να παρακολουθήσουν τις εξελίξεις των σπουδών και του επαγγέλματος τους και να συμμετάσχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα σε μια προσπάθεια αύξησης των ικανοτήτων τους και περαιτέρω ανάπτυξη των γνώσεων τους μέσω της συνεχούς ενημέρωσης τους.

Οι ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης αποτελούν τη νέα πραγματικότητα στο χώρο των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών και η χρήση τους έχει αρχίσει να γίνεται αποδεκτή στη συνείδηση των περισσότερων βιβλιοθηκονόμων. Η ανάπτυξη των ΗΠΠ, που είχε ήδη ξεκινήσει και έτσι, οι χρήστες μπορούν να

προσμένουν στο εγγύς μέλλον περισσότερες, πιο αξιόπιστες και πιο ποιοτικές ηλεκτρονικές υπηρεσίες.

Στις μέρες μας θεωρείται απαραίτητη η διαρκής επαγρύπνηση των βιβλιοθηκών για την προσαρμογή τους στις συνεχείς εξελίξεις των ΗΠΠ, ώστε να είναι εφικτή η παροχή των καλύτερων δυνατών υπηρεσιών προς τους χρήστες τους. Παρακάτω παραθέτονται ορισμένες προτάσεις που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν από τις βιβλιοθήκες για την επίτευξη του σκοπού αυτού, αλλά και ορισμένες κατευθύνσεις για περαιτέρω έρευνα. Ειδικότερα, προτείνεται στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες:

- Η δημιουργία οργανωμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Όπως ήδη έχει επισημανθεί η χρήση των ΗΠΠ από τους βιβλιοθηκονόμους επηρεάζεται άμεσα από την εκπαίδευση που έχουν λάβει. Για το λόγο αυτό κρίνεται σκόπιμη η διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε τακτά χρονικά διαστήματα για την εξοικείωση του προσωπικού με τις νέες τεχνολογίες.

- Η δημιουργία πολιτικής για την ανάπτυξη των ΗΠΠ. Η γραπτή πολιτική μιας βιβλιοθήκης εκφράζει τον προγραμματισμό των ενεργειών, τους σκοπούς και τους στόχους της για το μέλλον. Ειδικότερα, όσον αφορά στις ηλεκτρονικές πηγές, η γραπτή πολιτική καθορίζει τη δράση της βιβλιοθήκης ως προς την εκπαίδευση τόσο των βιβλιοθηκονόμων, όσο και των χρηστών στις ΗΠΠ, αλλά και τη γενικότερη ανάπτυξη τους. Ταυτόχρονα, η πολιτική προσδιορίζει τις κατευθύνσεις που θα ακολουθηθούν από την εκάστοτε βιβλιοθήκη για τη διαχείριση των ηλεκτρονικών πηγών της.

- Η σύσταση υπηρεσίας/τμήματος ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Η δημιουργία ενός τμήματος που θα έχει ως αντικείμενο απασχόλησης τις ΗΠΠ θεωρείται απαραίτητη για κάθε ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη, καθώς το τμήμα αυτό θα φέρει την ευθύνη για την επιλογή, ανάπτυξη, διάδοση και συντήρηση των πηγών, τη διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για το προσωπικό και τους χρήστες, τη συνεργασία με άλλες βιβλιοθήκες σε θέματα ηλεκτρονικών υπηρεσιών, αλλά και την παρακολούθηση των διεθνών εξελίξεων στο συγκεκριμένο τομέα.

• Η συνεργασία των βιβλιοθηκών των τριών ακαδημαϊκών ιδρυμάτων της Θεσσαλονίκης σε Θέματα ΗΠΠ. Η συνεργασία των παραπάνω βιβλιοθηκών σε τοπικό επίπεδο θα μπορούσε να επιφέρει θετικές συνέπειες στην ανάπτυξη και διαχείριση των ΗΠΠ. Ειδικότερα, θα ήταν εφικτή η εξοικονόμηση πόρων και ανθρώπινου δυναμικού μέσω της από κοινού αντιμετώπισης ζητημάτων, όπως η εξασφάλιση πρόσκτησης/πρόσβασης σε ΗΠΠ, η εκπαίδευση τόσο του προσωπικού όσο και των χρηστών στις ηλεκτρονικές πηγές, και η προώθηση της χρήσης τους στην ακαδημαϊκή κοινότητα. Η βιβλιοθηκονομική κοινότητα έχει ανάγκη διεξαγωγής ερευνών που θα αποτιμήσουν την κατάσταση που επικρατεί στις βιβλιοθήκες και θα βοηθήσουν στην περαιτέρω ανάπτυξη τους.

Στα πλαίσια αυτά θεωρείται χρήσιμη η περαιτέρω διερεύνηση θεμάτων, όπως:

• Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες που χρησιμοποιούνται από τους χρήστες των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών της Θεσσαλονίκης. Μέσα από μια τέτοια έρευνα θα προέκυπταν στοιχεία χρήσης των πηγών αυτών ενώ ταυτόχρονα θα μελετούνταν οι λόγοι που ωθούν ή αποτρέπουν τη χρήση τους.

• Έρευνα των αναγκών για εκπαίδευση στις ΗΠΠ του προσωπικού των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών της Θεσσαλονίκης. Από τα αποτελέσματα μιας ανάλογης έρευνας θα επισημαίνονταν οι συγκεκριμένες εκπαιδευτικές ανάγκες των βιβλιοθηκονόμων ως προς την χρήση της εκάστοτε ηλεκτρονικής πηγής.

• Διερεύνηση του επιπέδου συνεργασίας των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκονόμων της Θεσσαλονίκης με το εκπαιδευτικό προσωπικό του εκάστοτε Ιδρύματος ως προς τις ΗΠΠ. Η διερεύνηση αυτού του θέματος θα προσδιόριζε το βαθμό συνεργασίας μεταξύ βιβλιοθηκονόμων και εκπαιδευτικού προσωπικού, θα ερευνούσε τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και θα κατέγραφε τις σκέψεις και τις προτάσεις τους για μια αρμονική μελλοντική συνεργασία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

1. Αβραμίδου, Α. και Βαρδακώστα, Ι. (2008), Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών σεμιναρίων της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου» στο *«Η αξιολόγηση των Βιβλιοθηκών ως στοιχείο ποιότητας των Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων: 17ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών*, Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
2. Αράχωβα, Τ. (2006) «Εικονικές Βιβλιοθήκες: μέσα ανοικτής πρόσβασης στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση» στο *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση και την εκπαιδευτική τεχνολογία*.
3. Γαϊτάνου, Π. και Ρουγγέρη, Δ-Μ. (2007) «Πληροφοριακή παιδεία και ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες» στο *«Ο ανθρώπινος παράγοντας στη διαμόρφωση της σημερινής και της μελλοντικής βιβλιοθήκης: πρακτικά 16ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών»*. Πειραιάς: Πανεπιστήμιο Πειραιώς.
4. Γαρουφάλλου, Εμ. και Σιάτρη, Ο. (1998). *Η επίδραση του Internet στις πληροφοριακές υπηρεσίες και βιβλιοθηκονόμους των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών*. Στο: Καρυπίδου, Ο και Φαντζή, Η, επιμ. *Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και η πρόκληση του εκσυγχρονισμού, 6ο πανελλήνιο συνέδριο ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, Αθήνα. 1997*
5. Γαρουφάλλου, Εμ. και Σιάτρη, Ο (1999). *Η επίδραση της τεχνολογίας της πληροφόρησης στις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και βιβλιοθηκονόμους: αρχικά αποτελέσματα*. Στο: Κλαυσόπουλος, Γιάννης και Χαγιαλά, Νάντια, επιμ. *Οργάνωση και συνεργασία ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ψηφιακή εποχή: πρακτικά έβδομου πανελληνίου συνεδρίου ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, Βόλος. 1998. Βόλος: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Θεσσαλίας*
6. Δουφεξοπούλου, Μ. (2000) «Εκπαίδευση και Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες στο 21ο αιώνα: η τάση ομογενοποίησης» πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα: ΕΜΠ.
7. Ένωση κολεγιακών & Ερευνητικών Βιβλιοθηκών – ACRL (2000)
8. Ζάχος, Γ. (1990). *Αυτοματοποίηση στις ελληνικές πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες: μύθοι, πραγματικότητα και προοπτικές*. Στο: *Νέες τεχνολογίες και ελληνικές*

ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες: 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελλήνων Βιβλιοθηκάρων, Ινστιτούτο Γκαίτε, 1990. Αθήνα

9. Ζάχος, Γ. – Παπαϊωάννου, Τ. (1991). *Ελληνικές πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες: σύνθεση, οργάνωση, λειτουργία, προοπτικές*. Ιωάννινα.
10. Καπιδάκης, Σαράντος (2004) Ψηφιακές Βιβλιοθήκες. Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Αρχειονομίας-Βιβλιοθηκονομίας: <http://www.ionio.gr/~sarantos/tab.pdf>
11. Κορομπίλη Στ, Μάλλιαρη Αφ, Χριστοδούλου Γ. Συμβολή των Βιβλιοθηκονόμων στην Πληροφοριακή Παιδεία
12. Μορελέλλη-Κακούρη, Μ. (1998) “Νέο μοντέλο για την εκπαίδευση χρηστών στις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες» στο «Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και το πρόβλημα του εκσυγχρονισμού: πρακτικά 6ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών». Αθήνα: ΕΚΠΑ. 14
13. Μώκος Γεώργιος, Εισαγωγή στην Επιστήμη της Πληροφόρησης, Εκδόσεις Παπασωτηρίου: Αθήνα, 2001
14. Νικητάκης, Μ., Σίτας, Α., και Παπαδουράκης, Γ. (2005) «From library skills to information literacy» In *Proceedings 4th International Conference: New horizons in industry, business and education*, Corfu (GR). <http://eprints.rclis.org/archive/00005293/>.
15. Ξενίδου-Δέρβου, Κ. (2002) «Εκπαιδύοντας προσωπικό και χρήστες στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες : η περίπτωση του ΑΠΘ» στο «Σύνδεση Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών με την εκπαιδευτική διαδικασία: πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών». Αθήνα: Κεντρική Βιβλιοθήκη ΕΜΠ.
16. Ξενίδου-Δέρβου, Κ., Τόγια, Α., Παπαδάκη, Δ. και Μπούμα, Μ.(2001) “Εκπαιδύοντας προσωπικό και χρήστες στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες.”
17. Παντούλη, Ο και Νιξερλίδου, Ε .(2002) “Οι φοιτητές και η εξοικείωση τους με τις νέες τεχνολογίες στην υπηρεσία των βιβλιοθηκών: μελέτη περίπτωσης σε δύο βιβλιοθήκες του Α.Π.Θ.” Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.
18. Σίτας, Α. - Νικητάκης, Μ (2000) “Η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών στις βιβλιοθήκες και οι απόψεις των χρηστών”
19. Σίτας, Α. (2006) «Η πληροφοριακή παιδεία στα πλαίσια του προγράμματος σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των εικονικών περιβαλλόντων

μάθησης» στο *Ανοικτή Εκπαίδευση*: το περιοδικό για την ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση και την εκπαιδευτική τεχνολογία.

20. Τσίμπουγλου, Φ και Παπαθεοδώρου, Χ.(2001) “Η ενσωμάτωση των υπηρεσιών βιβλιοθήκης στην εκπαιδευτική διαδικασία:αντικειμενικοί παράγοντες, υποκειμενικές προϋποθέσεις και πεδία εφαρμογής.”
21. Φράγκου-Μπάτσιου, Α, Ξενίδου-Δέρβου, Κ., Κορφιάτη, Μ και Τζεδάκη, Σ.(2001) “Πρόσβαση σε ηλεκτρονικές πηγές μέσω του δικτύου ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών:στοιχεία χρήσης.”
22. Χατζημάρη, Σ και Ζουπάνος, Σ (2001) “Οι υπηρεσίες των ελληνικών επιστημονικών βιβλιοθηκών σε απομακρυσμένους χρήστες μέσω του παγκόσμιου ιστού: μια πρώτη καταγραφή.” 10ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών Πανεπιστήμιο Μακεδονίας 15-17 Οκτωβρίου 2001

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

23. ACIP www.cilip.org.uk
24. Anderson, R. (2005) The (Uncertain) future of libraries in a Google world sounding an alarm. *Internet reference services Quarterly*.
25. Bainton, T. (2001) “Information literacy and academic libraries: the SCONUL approach (UK/Ireland)” in 67th IFLA Council and General Conference August url: <http://www.ifla.org/IV/ifla67/papers/016-126e.pdf>
26. Behrens, S.J. (1990) “Literacy and Evolution towards information literacy: an exploratory study” in *South African Journal of Library and Information Science*,
27. Bell, S.J. (2005) Submit or Resist: Librarianship in the Age of Google. *American Libraries*.
28. Biddiscombe, Richard (1999) ‘Developing the learning support role: some of the challenges ahead’, *SCONUL Newsletter* 16, Spring.
29. Bowness, S. (2006) Librarians vs technology. *Information Highways*, November-December.
30. Bradley, P. (2006) Search Engines: Is Google building on Shaky Foundations? *Ariadne*. URL: <http://www.ariadne.ac.uk/issue49/search-engines/>

31. Burns, E. U.S. (2007) Search Engines rankings. *SearchEngineWatch*. URL:
<http://www.clickz.com/showPage.html?page=3626020>
32. Campbell, J.D. (2006) Changing a cultural icon: the academic library as a virtual destination. *EDUCAUSE review*, January/February
33. Candy, P.C (1993) “The problem of currency: information literacy in the context of Australia as a learning society” in *The Australian Library Journal* 42
34. Celia Pearce, *The Interactive book*, Macmillan Technical Publishing, Indianapolis 1997
35. Clougherty, L. e.a. (1998) “The University of Iowa Libraries' Undergraduate User Needs Assessment” in *College & Research Libraries*
36. Ellis, J. and Salisbury, F. (2004) “Information literacy milestones: building upon the prior knowledge of first-year students” *Australian Library Journal*, 53 (4) [url:<http://alia.org.au/publishing/alj/53.4/full.text/ellis.salisbury.html>]
37. Feret, B. and Marcinek, M. (2005) The future of the academic library and the academic librarian; a Delphi study reloaded. *New Review of Information Networking*.
38. Fleming, Hugh (ed) *User Education in academic libraries..* London: Library Association Publishing Limited, 1990.
39. *Google* (2007). URL:<http://www.google.co.uk/intl/en/options>
40. Gorman, G.E., and Clayton, P. (1997) Writing qualitative research reports. In *Qualitative research for the information professional: A practical handbook*, London: Library Association.
41. Hargittai, E. (2004) Do you Google? Understanding search engine use beyond the type. *First Monday*, URL:<http://www.firstmonday.org/issues/issue9>
42. Hunter, J.L. (2003) Working towards Meta-Utopia – a survey of current metadata research. *Library Trends*
43. *IMPEL 2 – Survey on resource – based learning*, (1997). URL:
<http://www.city.londonmet.ac.uk/deliberations/rbl/impel.html>
44. Ivey, R. (2003) “Information literacy: how do librarians and academics work in partnership to deliver effective learning programs?” in *Australian Academic Research Libraries* 34(2), url: <http://www.alia.org.au/publishing/aarl/34.2/full>

45. Joaquin Selgas Gutierrez Η νέα Πληροφοριακή Παιδεία στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες. Μερικές πρόσφατες εμπειρίες στην Ισπανία, Αθήνα 2006
46. Killcullen, M (1998). Teaching librarians to teach: Recommendations on what we need to know. *Reference Services Review*, Summer,
47. Kruger, H.I. (2005) Librarian. *Information technology and libraries (ITAL)*
48. Lupton, M. (2002) 'The getting of wisdom: reflections of a teaching librarian' *Australian Academic and Research Libraries*.
49. MacColl, J. (2006) Google challenges for academic libraries. *ARIADNE*, 46. URL: <http://www.ariadne.ac.uk/issue46/maccoll>
50. Mews, Hazel Reader Instruction in colleges and universities: an introductory handbook. London: Clive Bingley, 1992.
51. Monk, D. (2004). Information and communications technology training for British Librarians. *European Business Review*.
52. Mullins, J. and Linehan, M. (2006) Senior public librarians looking to the future. *New Library World*.
53. Oxford English Dictionary (2006) URL:<http://dictionary.oed.com/cgi/entry/2000>
54. Patton, M.Q. (1990) *Qualitative Evaluation and Research Methods*, 2nded., Newbury Park, London: Sage.
55. Rashid, A. (1997) "User education in Indian libraries: an assessment" in *Library Review*, 46
56. Richard W. Severson, The Principles of Information Ethics, May 1997 (σελ. 47)
57. Strauss, A.L. and Corbin, J. (1990) *Basics of Qualitative Research: Grounded Theory Procedures and Techniques*, London: Sage Publications.
58. Sinikara, K. and Farvelainen, L. (2003) "Information literacy development in Finland" in *Library Review*, 52
59. Sonntag, G. and Ohr, D.M. (1996) 'The Development of a Lower- Division, General Education Course-Integrated Information Literacy Program", in *College and Research Libraries*
60. Sun, P. and Rader, H. (1999) "Academic library user education in China "in *Reference Services Review*, 27(1), pp.69-72
61. Swarna, T., Prakasan, E.R. and Kumar, V. (1997) Librarianship today: challenges and changes. In: *ILAWestern Zonal Conference*.

62. Yu, T. (2003) "A Taiwan college and technical institution library user education survey" in *New Library World*, 104(9).
63. Weir, A. (2000). The information professional of the future: what skills will be needed and how will they be acquired? In: Proceedings of ALIA 2000.
URL:<http://conferences.alia.org.au/alia2000/proceedings/aileen.weir.html>
64. www.ala.org
65. http://ilsym.lib.uth.gr/files/Kyriakopoulou_et_al_ft.pdf
66. [http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:b3wwBn64z6AJ:el.wikipedia.org/wiki/Βιβλιοθηκονομία και Επιστήμη της Πληροφόρησης](http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:b3wwBn64z6AJ:el.wikipedia.org/wiki/Βιβλιοθηκονομία+και+Επιστήμη+της+Πληροφόρησης).

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάσσεται στα πλαίσια έρευνας για την παρακολούθηση με θέμα: "Ικανότητες προσιότητας φοιτητών βιβλιοθηκονομίας στην έγκριση αξιολόγηση και ανάπτυξη πληροφοριών".

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΔΙΑΦΥΛΑΣΣΟΝΤΑΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.

A. ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ - ΑΞΙΟΤΗΤΕΣ

Πώς θα χαρακτηρίσεις τις γνώσεις σου στη βιβλιοθηκονομική χρήση Η/Υ?

1. Άριστα
2. Μέτρια
3. Καλά

Πώς θα χαρακτηρίσεις τις γνώσεις σου στον χώρο στην ερευνητική διαδικασία

1. Άριστα
2. Μέτρια
3. Καλά

Παράρτημα 1

Διανεμηθέν Ερωτηματολόγιο

Παρακάτω παραθέτω το ερωτηματολόγιο που μοιράστηκε στους πρωτοετείς φοιτητές του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης (2008-2009).

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάσσεται στα πλαίσια έρευνας για την πτυχιακή μου εργασία με θέμα: *“Ικανότητες πρωτοετών φοιτητών βιβλιοθηκονομίας στην έρευνα, αξιολόγηση και οργάνωση πληροφοριών*

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΔΙΑΦΥΛΑΣΟΝΤΑΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ .

A. ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ - ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

1. Πως θα χαρακτήριζες τις γνώσεις σου στη βασική χρήση Η/Υ;
 1. Άριστες
 2. Μέτριες
 3. Καθόλου

2. Πως θα χαρακτήριζες τις γνώσεις σου όσον αφορά στην επεξεργασία κειμένου σε MS Word;
 1. Άριστες

2. Μέτριες
 3. Καθόλου
3. Πως θα χαρακτήριζες τις γνώσεις σου όσον αφορά στη δημιουργία παρουσιάσεων σε MS Power Point;
1. Άριστες
 2. Μέτριες
 3. Καθόλου
4. Πως θα χαρακτήριζες τις γνώσεις σου σχετικά με την κατασκευή και τη χρήση Βάσεων Δεδομένων σε MS Excel;
1. Άριστες
 2. Μέτριες
 3. Καθόλου
5. Πως θα χαρακτήριζες τις γνώσεις σου σχετικά με τη χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου MS Outlook;
1. Άριστες
 2. Μέτριες
 3. Καθόλου
6. Πως θα χαρακτήριζες τις γνώσεις σου όσον αφορά στη βασική χρήση του διαδικτύου;
1. Άριστες
 2. Μέτριες
 3. Καθόλου
7. Έχεις αποκτήσει κάποιο πτυχίο πιστοποίησης γνώσεων Η/Υ;
1. Ναι
 2. Όχι

8. Εάν ναι, ποιο είναι αυτό;

9. Έχεις κάποια εμπειρία εργασίας σε ψηφιακό περιβάλλον;

1. Ναι
2. Όχι

10. Πιστεύεις πως διαθέτεις κάποιες δεξιότητες στη χρήση των νέων τεχνολογιών; (π.χ. δεξιότητες στην αξιολόγηση πηγών πληροφορίας καθώς και στην αξιολόγηση και οργάνωση των πληροφοριών)

1. Πολλές
2. Αρκετές
3. Λίγες
4. Καθόλου

11. Αν απάντησες θετικά, θεωρείς πως οι ικανότητές σου αυτές θα σου φανούν χρήσιμες στο διάστημα των σπουδών σου στο τμήμα της βιβλιοθηκονομίας;

1. Ναι
2. Όχι

12. Εάν όχι για ποιόν λόγο;

13. Ποιο τρόπο χρησιμοποιείς κυρίως για την αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο;

1. Μηχανές αναζήτησης με λέξεις κλειδιά
 2. Μέσω συζητήσεων – ανταλλαγή ιδεών (forum, chat, blog, e-mails)
 3. Ανεύρεση πληροφοριακού υλικού σχετικού με του θέματος (όπως άρθρα, βιβλία κ.α.)
 4. Άλλο
-

14. Ποιο θεωρείς ότι είναι το επίπεδο των ικανοτήτων σου όσον αφορά στην ανεύρεση και τη χρήση των πληροφοριών μέσω του διαδικτύου;

1. Υψηλό
2. Μέτριο
3. Χαμηλό

15. Θεωρείς πως το τμήμα βιβλιοθηκονομίας θα πρέπει να παρέχει βασική εκπαίδευση πληροφορικής στους πρωτοετείς φοιτητές;

1. Ναι
2. Όχι

16. Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το προφίλ του τμήματος βιβλιοθηκονομίας όσον αφορά στις νέες τεχνολογίες και τη χρήση τους κατά τη διδασκαλία;

1. Άριστο
2. Μέτριο
3. Ελλιπές
4. Δεν γνωρίζω

17. Το τμήμα της βιβλιοθηκονομίας διαθέτει υπηρεσίες ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης;

1. Ναι
2. Όχι
3. Δεν γνωρίζω

18. Εάν ναι, πόσο επαρκείς και λειτουργικές βρίσκεις αυτές τις υπηρεσίες;

1. Πολύ
2. Αρκετά
3. Καθόλου
4. Δεν γνωρίζω

19. Εάν το τμήμα σου διαθέτει, με ποια συχνότητα χρησιμοποιείς τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης;

1. Πολύ συχνά
2. Συχνά
3. Σπάνια
4. Καθόλου

20. Κάνεις χρήση αντίστοιχων υπηρεσιών από άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα;

1. Ναι
2. Όχι

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

21. ΗΛΙΚΙΑ _____

22. ΦΥΛΛΟ

1. Άνδρας
2. Γυναίκα

23. ΤΟΠΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ (ΠΡΙΝ ΤΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑ)

1. Αστική περιοχή
2. Ημιαστική περιοχή
3. Αγροτική περιοχή

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΣΟΥ!!

1α. Κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2008-2009

1β. Καθ' ότι η εισαγωγή των φοιτητών στα Τ.Ε.Ι πραγματοποιείται σπαστά σε δύο εξάμηνα χειμερινό και εαρινό, σε συνδυασμό με το χρονικό περιορισμό της διεκπεραίωσης μιας πτυχιακής αποφασίστηκε η έρευνα να διεξαχθεί το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους.

1γ. Το σύνολο των εισακτέων του χειμ/εαρ. Εξαμήνου 2008-2009 ανέρχεται σε 84 άτομα που αποτελεί και το σύνολο του πληθυσμού της έρευνας.

